

එළවළු බීජ දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ
කාර්යසාධනය

වාර්තාවේ අංකය : පීඊආර්/ඒ/2019/බීජ

ජාතික විගණන කාර්යාලය

පටුන

අනු අංකය -----	විස්තරය -----	පිටු අංකය -----
01.	විධායක සාරාංශය	1
02.	හැඳින්වීම	3
2.1	පසුබිම	3
2.2	විගණනය සඳහා අධිකාර බලය	8
2.3	විගණනය සඳහා ප්‍රවේශය	8
2.4	විගණන අරමුණු හා නිර්ණායක	9
2.5	විගණන ක්‍රමවේද	10
2.6	විගණන විෂය පථය	10
03.	විස්තරාත්මක විගණන සොයා ගැනීම්	11
3.1	තෛතික විධි විධාන හා ඊට අදාළ කාර්යයන් ඉටු කිරීම	11
3.2	බීජ නිෂ්පාදන අවශ්‍යතාවය තීරණය කිරීම හා නව බීජ සඳහා පර්යේෂණ	12
3.3	බීජ ආනයනය	16
3.4	දේශීය බීජ වෙළඳපලේ නියාමන ක්‍රියාවලිවලය	18
3.5	දේශීය ඵලවළු බීජ නිෂ්පාදනය	23
3.6	බීජ තොග පවත්වාගෙනයාම	38
3.7	බීජ අලෙවි කිරීම	46
4.	නිර්දේශ	51
	ඇමුණුම්	53

01. විධායක සාරාංශය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ බීජ නිෂ්පාදනයට හා ආනයනයට පෞද්ගලික අංශය දායක කර ගැනීම 1984 වර්ෂයේ සිට ආරම්භ වීමත් සමග දේශීය බීජ නිෂ්පාදනය සහ ආනයනය සිසු ලෙස ඉහල යාම සිදුවිය. මේ නිසා බීජ නිෂ්පාදනය හා ආනයනය කිරීමේදී විවිධ ගැටළු මතු වීම හේතුවෙන් එම ගැටලු අවම කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් 2003 අංක 22 දරන බීජ පනත සම්මත කර තිබුණි. තවද 1997 වර්ෂයේදී “බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය කර්මාන්තය පිළිබඳ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය” බීජ සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්තිය ලෙස සලකනු ලබන බව සඳහන් කර තිබුණද 2021 ජනවාරි 01 දින වන විටත් එය ගැසට් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කර නොතිබුණි.

මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ බීජ සම්බන්ධ කටයුතු කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රධානම ආයතනය කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ස්ථාපිත බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය වන අතර එය පිහිටුවීමේ අරමුණ වූයේ ගුණාත්මක බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය කලට වේලාවට පහසු ස්ථාන වලදී සාධාරණ මිල ගණන් යටතේ ගොවීන් වෙත ලබාදීම වේ. උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින් දේශීය වගාව සඳහා අවශ්‍ය අභිජනන බීජ නිෂ්පාදනය කිරීම නව ඵලවත් ප්‍රභේද හඳුන්වා දීම පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදු කරනු ලබයි.

රජය වාර්ෂිකව විශාල මුදලක් දේශීය බීජ කර්මාන්තයේ ප්‍රවර්ධනය වෙනුවෙන් ලබා දුන්නද, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ සහ පුහුණු ආයතනය 2018 වර්ෂයේ පලකරන ලද පර්යේෂණ වාර්තාවකට අනුව දේශීය ඵලවත් ගොවීන් සියයට 70 ක් පමණ ආනයනික දෙමුහුන් බීජ තෝරා ගන්නා බව දක්වා තිබුණි. දේශීය ඵලවත් බීජ වර්ග ප්‍රමාණවත් පරිදි ගොවීන් වෙත නොලැබීම, ඒවායේ ගුණත්වය සම්බන්ධ ගැටළු පැවතීම මෙන්ම ආනයනික බීජ වර්ග භාවිතයේ දී ගොවීන් විවිධ ගැටළු වලට මුහුණ දෙන අවස්ථා පිළිබඳ විවිධ මාධ්‍ය මගින් වාර්තා වී තිබුණි. බීජ පනතේ දක්වා ඇති කාර්යයන් ඉටු කිරීමෙහි ලා ස්ථාපිත කරන ලද ජාතික බීජ සභාව බීජ පනත සම්මත කිරීමෙන් වර්ෂ 14 කට පසු එනම් 2017 නොවැම්බර් 29 දින පළමු වරට රැස්වී තිබූ අතර ඉන් පසු 2019 දෙසැම්බර් 31 දක්වා කාල සීමාව තුළ රැස්වී තිබුණේ අවස්ථා 03 කදී පමණි. ඒ අනුව දේශීය බීජ නිෂ්පාදනයේ ප්‍රගතිය ඇගයීම ඇතුළු අදාළ අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති සැකසීම හා අවශ්‍ය තීරණ ගැනීම් ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාකාරීව සිදු වී නොතිබුණි.

එවැනි පසුබිමකදී වගා කටයුතු සඳහා ගොවීන්ට අවශ්‍ය ගුණාත්මක ඵලවත් බීජ සාධාරණ මිලට සුදුසු අවස්ථාවේදී ගොවීන්ට ලබාදීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතනවල මැදිහත්වීම ඇගයීම පිණිස මෙම කාර්යසාධන විගණනය සිදුකරන ලදී.

මෙම විගණනයේදී බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින් සිදුකරනු ලබන බීජ නිෂ්පාදනය, ගබඩා කිරීම, බෙදාහැරීම හා අලෙවිය පිළිබඳ ඇගයීමට භාජනය කරන ලද අතර ගුණාත්මක බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා බීජ සහතික කිරීමේ සේවය මගින් සිදු කරන ලද කාර්යභාරය ද ඇගයීමට ලක් කරන ලදී.

මෙම විගණනයේදී අනාවරණය වූ ප්‍රධාන නිරීක්ෂණ අතර එළවළු බීජ සම්බන්ධව ප්‍රමාණවත් පර්යේෂණ සිදුකර නොතිබීම, වාර්ෂිකව අවශ්‍ය බීජ ප්‍රමාණය පිළිබඳ නිවැරදි පුරෝකථනයන් සිදුකර නොතිබීම, ඒ අනුව අවශ්‍යතාවයට ගැලපෙන පරිදි බීජ නිෂ්පාදනය නොකිරීම, බීජ තොග ගබඩා කිරීමේ පටිපාටියේ ගැටළු පැවතීම, ඒ හේතුවෙන් 2014 සිට 2019 වර්ෂය දක්වා රු. මිලියන 38 ක් වටිනා එළවළු බීජ පැළවීම දුර්වලවීම මත අපහරණය කිරීමට නියමිතව තිබුණි.

බීජ අලෙවි කිරීමේදී ආයතනයේ සමස්ත අලෙවි ජාලය තුළ පවතින හා අලෙවි ගබඩා සතුව පවතින තොග ප්‍රමාණය පිළිබඳ තොරතුරු ඉතා ඉක්මනින් දැන ගැනීම සඳහා පරිගණක ගත වැඩසටහන් භාවිතා වීමක් සිදු වී නොතිබුණි. බීජ අලෙවි කිරීම සඳහා ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන සම්බන්ධ කර ගැනීම සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් නොතිබුණි. ඉතා සුළු ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ප්‍රමාණයක් පමණක් බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයන් බීජ මිලදී ගැනීම සිදුකරනු ලබන බව නිරීක්ෂණය විය.

මෙවැනි තත්ත්වයකදී දේශීයව නිෂ්පාදනය කළ හැකි එළවළු බීජ මෙන්ම අනිකුත් එළවළු බීජ විශාල ප්‍රමාණයක් ආනයනය කිරීම සිදුවේ. 2015 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 962.7 ක් වූ එළවළු බීජ ආනයන වියදම එම වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2019 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 1491.6 දක්වා සියයට 35 කින් වැඩි වී තිබුණි. ඒ අනුව 2016 හා 2017 වර්ෂ වල කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ අයවැය ඇස්තමේන්තු අනුව එළවළු සහ අනෙකුත් බෝග ආනයන ප්‍රමාණය 1/3 කින් අඩු කර ගැනීමට අපේක්ෂා කර තිබුණද එම අරමුණ ඉටු වී නොතිබුණි. එසේම කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවෙන් එළවළු බීජ ආනයන බලපත්‍ර ලබා දීමේදී උපරිම ආනයන සීමා පැනවීම බෝවී බීජ සඳහා පමණක් සිදු කර තිබුණු අතර සත්‍ය වශයෙන් එක් එක් එළවළු වර්ගයෙන් ආනයනය කළ බීජ ප්‍රමාණය පිළිබඳ දත්ත ශ්‍රී ලංකා රේගුව සහ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතුව නොවුණි.

මෙම ගැටළු අවම කිරීම සඳහා ආයතනයනික බීජ සමග තරග කළ හැකි දේශීය එළවළු බීජ හඳුන්වාදීම සඳහා සිදු කරනු ලබන පර්යේෂණයන් ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් රටේ අවශ්‍යතාවය මත අවම ආරක්ෂිත බීජ තොග පවත්වාගෙන යාම සඳහා බීජ තොග මට්ටම් නිශ්චය කර පවත්වාගෙන යාම, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපළවල් 27 තුළ පවතින ප්‍රයෝජනයට නොගත් භූමි ප්‍රමාණය සංවර්ධනය කර බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගැනීමට කටයුතු කිරීම, බීජ ගොවිපළ පවත්වා ගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය පුහුණු ශ්‍රමය දීර්ඝකාලීනව පවත්වාගෙන යාම, ජල ගැටළුවලට විසඳුම් ලබාදීම, බීජ ගොවිපළ තුළ පවතින පහසුකම් පුළුල් කිරීම, බීජ අලෙවි කිරීම සඳහා බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ අලෙවි සැල්වලට අමතරව ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ඇතුළු රාජ්‍ය ආයතන සම්බන්ධ කර ගැනීම ආදිය නිර්දේශ කෙරේ.

2. හැඳින්වීම

2.1 පසුබිම

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තයට ඇති හිතකර වූ දේශගුණික, භූගෝලීය තත්ත්වය හේතුවෙන් පරිභෝජනයට අවශ්‍ය දේශීය එළවළු වර්ග රාශියක් වර්ෂය පුරාම වගා කිරීමේ හැකියාව පවතී. මෙසේ වගා කරන එළවළු උඩරට එළවළු හා පහතරට එළවළු ලෙස පුළුල්ව වර්ගීකරණය කෙරේ. උඩරට එළවළු ලෙස ගෝවා, කැරට්, ලීක්ස්, බීටරූට්, බෝංචි, තක්කාලි, මාළු මිරිස්, මල් ගෝවා, නෝකෝල් හා අර්තාපල් ආදියද පහතරට එළවළු ලෙස වට්ටක්කා, පිපිඤ්ඤා, බණ්ඩක්කා, වට්ටු, පලා වර්ග, මෑ කරල් ආදිය හඳුනා ගනී. මෙම එළවළු වගාවන් සඳහා අවශ්‍ය බීජ නිෂ්පාදනය පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී බොහොමයක් උඩරට එළවළු බීජ ආනයනය කෙරෙන අතර, පහතරට එළවළු වර්ග සඳහා අවශ්‍ය බීජ දේශීය වශයෙන් නිපදවිය හැකි වුවද, ඒවාද විශාල ප්‍රමාණයක් ආනයනය කිරීම සිදුවේ.

එළවළු බීජ අදියර 03 ක් යටතේ නිපදවෙන අතර, පර්යේෂණ මට්ටමින් හඳුනා ගන්නා ලද බීජ ප්‍රභේද, අභිජනන බීජ (Breeder Seed) වන අතර, එම බීජ ගුණනය කිරීමෙන් ලබා ගන්නා බීජ මූලික බීජ (Basic Seed) වේ. විශාල පරිමාණයේ වගාව සඳහා මූලික බීජ ගුණනය කිරීමෙන් ලබා ගන්නා බීජ සම්මත බීජ (Standard Seed) වේ. මෙම බීජ අතුරින් පර්යේෂණ මට්ටමින් හඳුනා ගන්නා අභිජනන බීජ නිෂ්පාදනය කිරීමේ ඒකාධිකාරී බලය කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතුවේ.

යටත් විජිත සමයේ සිට දේශීය වගාවට අවශ්‍ය බීජ නිෂ්පාදනය ගොවීන් විසින් ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සිදුකර ගන්නා ලදී. 1912 වර්ෂයේදී බ්‍රිතාන්‍ය නීතීන් අනුව කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ආරම්භ කිරීමෙන් පසු මධ්‍යම කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ ආයතනයේ සේවය කළ උද්භිද විද්‍යාඥයන් විසින් ආහාර බෝග වශයෙන් වැදගත් බීජ වර්ග අභිජනනය කිරීමට හා නිෂ්පාදනය කිරීමට මැදිහත් වන ලදී. 1950 වර්ෂය පමණ වන විට කෘෂිකාර්මික දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ සංවිධානාත්මක බීජ ක්ෂේත්‍රයක් ආරම්භ කරන ලද අතර 1980 වර්ෂය පමණ වන තෙක් ලංකාවේ ප්‍රධාන බීජ සැපයුම්කරු වූයේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවයි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ බීජ නිෂ්පාදනය හා ආනයනයට පෞද්ගලික අංශය දායක කර ගැනීම 1984 වර්ෂයේ සිට ආරම්භ විය.

2.1.1 බීජ සම්බන්ධ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය

බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය තුළ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශවල සහභාගිත්වයෙන් යුතුව තරඟකාරී පරිසරයක් තුළ ඉහළ ගුණත්වයෙන් යුක්ත බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය හා බෙදා හැරීම, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිරෝධායන හා රාජ්‍ය සහතික කිරීම සම්බන්ධ දැඩි නීති රීති බලගැන්වීම, සහතික කළ නිර්දේශිත ආරක්ෂිත බීජ තොගයක් තබාගැනීම මගින් බීජවල ආරක්ෂාව තහවුරු කර ගැනීම, වෙළඳ පොළ තුළ තිබෙන බීජ සහ රෝපණ

ද්‍රව්‍යවල ගුණත්වය රැක ගැනීම සඳහා නීතිරීති පැනවීම, ජාන වෙනස්කරන ලද බෝග වර්ග ආනයනය අධේරනයමත් කිරීම ආදිය ඇතුළත් වේ.

1984 වර්ෂයේ සිට පෞද්ගලික අංශය බීජ ආනයනය හා නිෂ්පාදනය සඳහා ප්‍රවේශ වන ලදී. මේ හේතුවෙන් බීජ නිෂ්පාදනය හා ආනයනය සිසුයෙන් ඉහල යාම හේතුවෙන් ඇතිවන ගැටලු අවම කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් 1997 මාර්තු මාසයේදී කෘෂිකර්ම ඉඩම් හා වන සම්පත් අමාත්‍යාංශය යටතේ සකසා ඇති "බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය" සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2003 අංක 22 දරන බීජ පනත ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති බව කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂක ජනරාල් විසින් සඳහන් කර තිබුණි.

2.1.2 සම්බන්ධිත ආයතන

එළවළු බීජ සම්බන්ධව කටයුතු කරන රේඛීය අමාත්‍යාංශය හා දෙපාර්තමේන්තුව වන්නේ කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය හා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව වේ. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පවතින බීජ සහතික කිරීමේ සහ පැළෑටි සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය සහ උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය එළවළු බීජ සම්බන්ධව ක්‍රියාත්මක වේ.

බීජ සහතික කිරීම හා පැළෑටි සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රධාන කාර්යභාරය වනුයේ හැකි සෑම අයුරකින්ම රටෙහි කෘෂි කර්මාන්තය රැක ගැනීමෙහිලා ආගන්තුක පලිබෝධ මෙරටට පැමිණීම වැළැක්වීම, බීජවල ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම හා බීජ කර්මාන්තය ප්‍රවලිත කිරීම හා මතු ප්‍රයෝජනය සඳහා ජාන සම්පත් සම්පත් සංරක්ෂණය කිරීම ආදී කරුණු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමයි.

බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයේ කාර්යභාරය වනුයේ ගුණාත්මක බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය කලට වේලාවට, පහසු ස්ථානවලදී, සාධාරණ මිල ගණන් යටතේ වගාකරුවන්ට ලබා දීම වන අතර උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනයේ කාර්යභාරය මගින් උසස් ගුණත්වයෙන් යුතු ඉහළ අස්වැන්නක් ලබාදෙන එළවළු සහ මුල් හා ආකන්ද බෝග අභිජනනය, බෝග ස්ථාපනය කිරීම, බෝග කප්පාදුව, පුහුණු කිරීම යනාදිය ඇතුළුව බෝග කළමනාකරණය හා ජල රෝපිත ක්‍රම යටතේ සහ ආරක්ෂිත ගෘහ තුළ වගා කිරීමේ තාක්ෂණය, කාබනික එළවළු නිෂ්පාදනය පිළිබඳ තාක්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම ආදී කරුණු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමයි.

2.1.3 බීජ පත්ති

(අ) අභිජනන බීජ

බීජ ගුණනය කිරීමේ ක්‍රියාදාමයේ ආරම්භක බීජ පරම්පරාව අභිජනන බීජ වේ. අභිජනකයා විසින් ආරක්ෂිතව පවත්වාගෙන යනු ලබන න්‍යෂ්ටික බීජවලින් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ පර්යේෂණායතන තුළ අභිජනන බීජ ලබාගන්නා අතර නිපදවනු ලබන්නේ ඉහළ ගුණාත්මයෙන් යුත් කුඩා බීජ ප්‍රමාණයකි. එක් එක් බෝග ප්‍රබේද

අභිජනනය සඳහා වග කියන අභිජනකයන් තම පර්යේෂණායතනයේ හෝ ඒ යටතේ පවතින උපයෝගීතා පර්යේෂණායතනයේ ක්ෂේත්‍රවලදී තම විශේෂ අධීක්ෂණය යටතේ මෙම කටයුතු සිදුකරනු ලබයි. මෙහිදී ප්‍රබේද පාරිශුද්ධතාවය සියයට සියයක්ම පවත්වා ගැනීම අපේක්ෂා කරයි. මේ සඳහා නිරන්තර ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂා කිරීමෙන් ප්‍රභේද ලක්ෂණ තහවුරු කරන ලද නිරෝගී, ශක්තිමත් ශාකවලින් බීජ ලබාගනු ලැබේ. බීජ ලබාගැනීමට බලාපොරොත්තුවන බෝග වගාවේ ප්‍රශස්ථ වර්ධනයට අවශ්‍ය පසුබිම සලසා දීම සඳහා අවශ්‍ය සියළු පියවරයන් ගනු ලැබේ. ඒ සමඟම බීජ මගින් පැතිරෙන රෝග, ප්‍රභේද වෙන් කිරීමේ පරතර පවත්වා ගැනීම සහ වගා භූමියේ ඉතිහාසය යන කරුණු පිළිබඳවත් විශේෂ අවධානය යොමු කරනු ලැබේ. දේශීය ඵලවළු බීජ සම්බන්ධව අභිජනන බීජ නිෂ්පාදනය කිරීම කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ඇති උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය විසින් සිදු කරනු ලබයි.

බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය මගින් මිලහ කන්නය සඳහා අභිජනන බීජ අවශ්‍යතාවය පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානවලට දැනුම්දීමෙන් පසු පර්යේෂණ ආයතන මගින් ඉහත අවශ්‍යතාවය අනුව න්‍යෂ්ටික බීජ භාවිතා කර අභිජනන බීජ වගාවක් ක්ෂේත්‍රයේ ස්ථාපනය කිරීම සිදුකරනු ලබයි. බීජ වගාව ක්ෂේත්‍රයේ ස්ථාපනය වූ පසු (පිහිටුවා සති 02 කට පසු) බීජ සහතික කිරීමේ සේවයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ වෙත සහතික කිරීම සඳහා ඉල්ලුම් පත්‍ර යැවීම. (Green card) සිදුකරනු ලබයි. වගාව ස්ථාපිත කල පසු අවම වශයෙන් ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ වාර 03 ක් වත් සිදුකල යුතුය.

- (i) පළමුවන ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණය
මල් පිපීමට පෙර වර්ධක අවධියේදී - ක්ෂේත්‍රය ලියාපදිංචි කොට මූලික ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ සිදුකර වාර්ථා ලබාදීම.
- (ii) දෙවන ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණය
මල් පිපෙන අවධියේදී,
- (iii) තුන්වන ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණය
අස්වනු නෙලීමට සති දෙකකට පමණ පෙර සිදුකරනු ලබයි.

(ආ) මූලික බීජ
අභිජනන බීජ වගා කිරීම තුළින් ලබා ගන්නා බීජ පරම්පරාව මූලික බීජ ලෙස හැඳින්වෙන අතර, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල මගින් පමණක් මූලික බීජ නිෂ්පාදනය කිරීම සිදුවේ. දේශීය වශයෙන් බීජ නිෂ්පාදනය කරනු ලබන ආයතන විසින් මූලික බීජ ලබා ගැනීම බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයෙන් සිදු කල යුතුයි.

(ඇ) සම්මත බීජ

මූලික බීජ වගා කිරීම තුළින් ලබා ගන්නා බීජ පරම්පරාව සම්මත බීජ ලෙස හැඳින්වේ. බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල, කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන, පෞද්ගලික අංශයේ බීජ නිෂ්පාදන ආයතන සහ පුද්ගලයන් විසින් සම්මත බීජ නිෂ්පාදනය කරනු ලබයි.

2.1.4 බීජ නිෂ්පාදනය හා බීජ ආනයනය පිළිබඳ මෑතකාලීන ප්‍රවණතා

(අ) දේශීය බීජ වර්ග නිෂ්පාදනය සම්බන්ධව කටයුතු කරන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ඇති උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ආයතනය, බීජ සහතික කිරීමේ සේවය, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය යන ආයතන වල කාර්යයන් සඳහා රජය විසින් පහත දැක්වෙන පරිදි මුදල් වියදම් කර තිබුණි.

ආයතනයේ නම	2017		2018		2019	
	ප්‍රතිපාදන රු. මි.	වියදම රු. මි.	ප්‍රතිපාදන රු. මි.	වියදම රු. මි.	ප්‍රතිපාදන රු. මි.	වියදම රු. මි.
I. උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ආයතනය						
පුනරාවර්ථන	35	23	52	43	32	26
මූලධන	28	29	66	48	44	32
II. බීජ සහතික කිරීමේ සේවා						
පුනරාවර්ථන	21	19	34	34	11	10
මූලධන	17	19	23	16	28	12
III. බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය						
පුනරාවර්ථන	25	24	157	27	32	31
මූලධන	52	51	75	73	96	96

මූලාශ්‍රය - කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, කාර්යසාධන වාර්තා (2017,2018,2019)

මීට අමතරව බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයේ බීජ නිෂ්පාදන හා මිලදී ගැනීමේ වැඩසටහන යටතේ බීජ මිලදී ගැනීම සඳහා 2017,2018 සහ 2019 යන වර්ෂවල පිළිවෙලින් රු. මි.295, රු.මි.494, රු.මි.355, රු.මි. 358 ක්ද වියදම් කර තිබුණි.

(ආ) 2015 වර්ෂයේ සිට 2019 දක්වා කාල සීමාව තුළ ආනයනය කළ ඵලවළු බීජ ප්‍රමාණය සහ ඒ සඳහා වැය වූ ආනයන වියදම පහත පරිදි වේ. (CIF මිල)

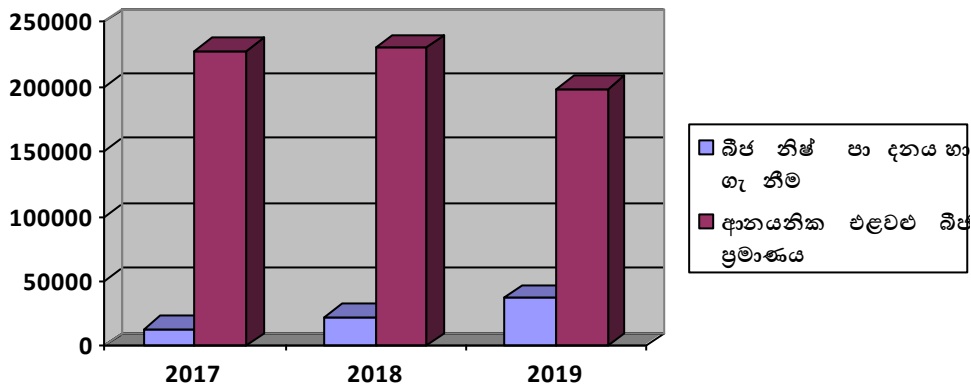
වර්ෂය	ආනයනය කළ බීජ ප්‍රමාණය කි.ග්‍රෑම්	ආනයන වටිනාකම රු. මි.
2015	226,152	963
2016	312,246	1,400
2017	227,255	1,195
2018	229,559	1,519
2019	198,595	1,491
	1,193,807	6,567

මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා රේගුව

ඉහත දත්ත අනුව 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2019 වර්ෂය වන විට ආනයනය කළ බීජ කි. ග්‍රෑ. ප්‍රමාණය සියයට 13 කින් අඩු වී ඇති අතර, බීජ ආනයන වියදම සියයට 55 කින් වැඩි වී ඇත.

(ඇ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් නිෂ්පාදනය කරන ලද බීජ ප්‍රමාණය සහ ඉහත සඳහන් පරිදි විශාල වියදමක් දරමින් ආනයනය කරන ලද ඵලවළු බීජ ප්‍රමාණය පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ බීජ නිෂ්පාදනය සහ මිලදී ගැනීම කි.ග්‍රෑම්	ආනයනය කරන ලද බීජ ප්‍රමාණය කි.ග්‍රෑම්
2017	13,856	227,255
2018	22,189	229,559
2019	37,042	198,595

මූලාශ්‍ර - බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය සහ ශ්‍රී ලංකා රේගුව

ඉහත දත්ත විශ්ලේෂණයේදී 2017 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා දේශීය ඵලවළු බීජ දේශීයව නිෂ්පාදනය සියයට 5 ත් 16 අතර, පරාසයක පවතින නමුත් එය සාපේක්ෂව වැඩිවෙමින් පවතී. එය යහපත් ප්‍රවණතාවයක් වන නමුත්, දේශීය ගොවියා ආනයනික බීජ මත යැපීම සියයට 84 ක් 95 අතර පරාසයක පවතී.

2.2 විගණනය සඳහා අධිකාර බලය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව හා 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 3(1) ඇ 5(2), 12(ඌ) වගන්ති අනුව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී.

2.3 විගණනය සඳහා ප්‍රවේශය

පර්යේෂණ වාර්තා මගින් හා විවිධ ජනමාධ්‍ය මගින් විස්තර කරන පරිදි වර්තමානයේ දේශීය ඵලවළු ගොවිතැන සියයට 70 ක් පමණ ආනයනික දෙමුහුන් බීජ මත රඳා පවතී. ඒ සඳහා වාර්ෂිකව වැය කරන මුදල 2018 වර්ෂය පදනම්ව රු.මි. 1,519 ක් විය. මේ හේතුවෙන් රජය 2015 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා රු.මි. 6,567 ක් වැය කරමින් බීජ කි.ග්‍රෑම් 1,193,807 ක් ආනයනය කර තිබුණි. මෙසේ ලබා ගන්නා එකම බීජ විවිධ මිල ගණන්වලට අලෙවි කිරීම පිළිබඳව හා ඒවායේ ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳවද ගැටළු පැන නැගී ඇත. එනම් බීජ ඇසුරුමේ දක්වා ඇති ප්‍රභේදයන්ට වඩා වෙනස් ප්‍රභේදවල වගාවන් දක්නට ලැබීම, බීජ පැළ නොවීම, අපේක්ෂිත අස්වැන්නක් නොලැබීම, රෝග කාරක පැවතීම ආදියයි. මෙම ගැටළු අවම කරමින් කෘෂිකර්මාන්තය නංවාලීමෙහිලා දේශීයත්වයට, රටේ දේශගුණික තත්ත්වයට ගැලපෙන,

විශේෂයෙන් වාණිජ පරමාර්ථයෙන් කෙරෙන කෘෂිකර්මයේදී අවම පිරිවැය, වැඩි අස්වැන්න ආනයනික බීජ මගින් ඇතිවිය හැකි අයහපත් තත්ත්වයන් මගහැරවීම පිණිස දේශීය වශයෙන් නිපදවන බීජ ව්‍යාප්ත කිරීම වෙනුවට ආනයනික බීජ කෙරෙහි වැඩි වශයෙන් නැඹුරු වීමේ ගැටළුව හේතුවෙන් මෙම මාතෘකාව යටතේ කාර්යසාධන විගණනයක් සිදු කිරීමට පාදකවුණි.

2.4 විගණන අරමුණු හා නිර්ණායක

2.4.1 ප්‍රධාන විගණන අරමුණ

දේශීය ගොවියාට වගාව සඳහා අවශ්‍ය බීජ නියමිත මිලට, නියමිත වේලාවට, නියමිත ගුණත්වයෙන්, පහසු ස්ථානවලදී ලබාදීම සහ දේශීය වශයෙන් අවශ්‍ය බීජ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව වගකීම දරන රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යසාධනය ඇගයීම.

2.4.2 උප විගණන අරමුණු

- (අ) බීජ නිෂ්පාදන කටයුතු වෙනුවෙන් ස්ථාපිත කර ඇති ආයතන වල ක්‍රියාකාරිත්වය හා එකී ආයතන පිහිටුවීමේ අරමුණු අනුව ක්‍රියා කරන්නේද යන්න හඳුනා ගැනීම.
- (ආ) දේශීය බීජ නිෂ්පාදන සහ බීජ ආනයන සම්බන්ධව බලපැවැත්වෙන නීති රෙගුලාසි අධ්‍යයනය හා ඒවාට අනුගතව අදාළ ආයතන කොතෙක් දුරට කටයුතු කරන්නේද යන්න ඇගයීම.
- (ඇ) ආනයනික බීජ මත යැපීම නිසා දේශීය කෘෂිකර්මාන්තයට වන බලපෑම ඇගයීම.
- (ඈ) දේශීය බීජ නිෂ්පාදනය තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තයට සිදුවන දායකත්වය ප්‍රමාණාත්මකද යන්න ඇගයීම.

2.4.3 විගණන නිර්ණායක

- (අ) කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සංයුක්ත හා ක්‍රියාකාරී සැලසුම්වල ඉලක්ක
- (ආ) බීජ නිෂ්පාදනයට හා තත්ත්ව පාලනයට අදාළ ආයතනවල සැලසුම් හා ඉලක්ක
- (ඇ) ජාතික බීජ ප්‍රතිපත්තිය
- (ඈ) 2003 අංක 22 දරණ බීජ පනත
- (ඉ) 1924 අංක 35 දරණ ශාක ආරක්ෂක පනත
- (ඊ) 2003 අංක 9 දරණ පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය පනත
- (උ) 2016-2018 දක්වා බීජ නිෂ්පාදන හා මිල දී ගැනීමට අදාළ අයවැය ඇස්තමේන්තු ඉලක්කයන්, බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන්
- (ඌ) බීජ සභාවේ අපේක්ෂිත දායකත්වය

- (ඵ) වගාවට සුදුසු බීජ පිළිබඳ පවතින පොදු සම්මතයන්
- (ඹ) දේශීය බීජ අවශ්‍යතාවයට සාපේක්ෂව බීජ සඳහා සිදු කර ඇති පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව
- (ඹ) බීජ පර්යේෂණ වාර්තා හා එම වාර්තා අනුව බීජ නිෂ්පාදනය
- (ක) අපේක්ෂිත අභිජනන බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්කයන්
- (ග) නිෂ්පාදයේදී ඉවත්වන සාමාන්‍ය බීජ ප්‍රතිශතය
- (ච) බීජ ගබඩාවල ධාරිතාවයන් හා ප්‍රමිත තත්ත්වයන්
- (ජ) උපරිම බීජ ආනයන සීමාවන්
- (න) දේශීය හා ආනයනික බීජ වල මිල විචලතාවයන්
- (ඳ) බීජ නිෂ්පාදන මාර්ගෝපදේශ

2.5 විගණන ක්‍රමවේද

- (අ) අදාළ ආයතනවල වෙබ් අඩවි/ වාර්ෂික වාර්තා/ ප්‍රගති වාර්තා/ වාර්ෂික ගිණුම්/ පර්යේෂණ වාර්තා පරිශීලනය
- (ආ) ප්‍රශ්ණාවලි/ ආකෘති පත්‍ර මගින් තොරතුරු කැඳවීම
- (ඇ) ක්ෂේත්‍රයේ නියැලෙන නිලධාරීන් මුණගැසී සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීම
- (ඈ) බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපළවල් වෙත ගොස් නිරීක්ෂණ ලබා ගැනීම.
- (ඉ) ආනයනික බීජ සඳහා වන නැඹුරුව විශ්ලේෂණය කිරීම.

2.6 විගණන විෂය පථය

මෙම කාර්යසාධන විගණනයේදී ගොවීන් විසින් දේශීයව වගා කරන එළවළු වර්ග 12 සඳහා දේශීය නිෂ්පාදිත එළවළු බීජවලින් ලැබෙන දායකත්වය ඇගයීමේදී ඒ සම්බන්ධව කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් දේශීය බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය සඳහා පර්යේෂණ පැවැත්වීම හා අදාළ සේවා පවත්වාගෙන යාම සඳහා ස්ථාපිත කර ඇති උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයේ පර්යේෂණ, අභිජනන බීජ නිෂ්පාදනය, බීජ සහතික කිරීම හා පැළෑටි සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය මගින් බීජ සහතික කිරීම, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය මගින් මූලික හා සම්මත බීජ නිෂ්පාදනය, ගබඩා කිරීම හා බෙදා හැරීම යන කරුණු සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී. මෙහිදී එක් එක් එළවළු බීජවලින් පවත්වා ගත යුතු අවම තොගය බීජ ගුණත්වය සම්බන්ධව ප්‍රමිතීන්, බීජ ආයු කාලය යන කරුණු පිළිබඳ විද්‍යාත්මකව කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට අපේක්ෂා නොකරන අතර අදාළ ආයතනවල මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය, බීජ වෙළඳපල තත්ත්වය, දේශීය බීජ නිෂ්පාදනය දිරිගැන්වීම වෙනුවට ආනයනික බීජ වෙත නැඹුරුවීමේ ප්‍රවණතාව පිළිබඳව 2016 සිට 2019 දක්වා කරුණු මෙහිදී සාකච්ඡා කර ඇත.

3. විස්තරාත්මක විගණන සොයාගැනීම්

3.1 නෛතික විධිවිධාන හා ඊට අදාළ කාර්යයන් ඉටුකිරීම

3.1.1 2003 අංක 22 දරන බීජ පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම

2003 අංක 22 දරන බීජ පනතේ II වන කොටසේ 4 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ජාතික බීජ සභාවක් පිහිටවනු ලැබිය යුතු අතර පනතේ 06 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව සභාව විසින් පහත සඳහන් කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුය.

- (අ) උසස්ම ගුණාත්මක බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය හා බෙදා හැරීම සහතික කිරීම පිණිස මාර්ගෝපදේශ හා ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම.
- (ආ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රගතිය කලින් කල සමාලෝචනය කිරීම.
- (ඇ) ගුණාත්මක බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය හා ගොවීන්ට බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සැපයීම පිළිබඳ වූ සියළු කාරණා සම්බන්ධයෙන් අමාත්‍යවරයාට හා වෙනත් අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් දීම.
- (ඈ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය කර්මාන්තය වැඩි දියුණු කිරීමේ බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍යවල තත්ත්ව පාලන ප්‍රමිතීන් කලින් කල සමාලෝචනය කිරීම.
- (ඉ) වෙළඳ පොළේ තිබෙන බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍යවල තිබිය යුතු පුරෝහනය, ජීව්‍යතාවය, ප්‍රවේනික පාරිශුද්ධතාවය, භෞතික පාරිශුද්ධතාවය හා බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍යවල පෙනුම සඳහා යෝග්‍ය අවම සීමාවන්ද සහ ප්‍රවේනික පාරිශුද්ධතාවය, හානි වූ බීජ, බීජවල තෙතමන ප්‍රමාණ සහ පළිබෝධ (වල් පැළෑටි බීජ ඇතුළුව) සඳහා සීමාවන් ඇති කිරීම.
- (ඊ) වෙළඳ පොළේ තිබෙන බීජ ඇසුරුම් හා ද්‍රව්‍ය සඳහා ලේබල් කිරීමේ අවම අවශ්‍යතාවයන් නීතිගත කිරීම.
- (උ) වෙළඳ පොළේ තිබෙන එක් එක් බීජ විශේෂයට, වර්ගයට හෝ ප්‍රභේදයට යෝග්‍ය බීජ ඇසුරුම්වල තත්ත්වය හා අවම ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සහ නව ශාක ප්‍රභේදයන් හා ශාක අභිජනකයන්ගේ අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.
බීජ සභාව විසින් දේශීය බීජ නිෂ්පාදනයේ ප්‍රගතිය ඇගයීම ඇතුළු බීජ පනතේ සඳහන් මෙම අනෙකුත් කාර්යයන් ඉටු කිරීමට සක්‍රියව දායක නොවීම මත ඇති වී තිබෙන බලපෑම ඉදිරි ඡේද වල විස්තර කෙරේ.

3.1.2 ජාතික බීජ සභාවේ ක්‍රියාකාරීත්වය

මෙම කාර්යයන් ඉටුකිරීමේහිලා නීතිමය අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කිරීම හා ඊට අදාළ කාර්යයන් ඉටු කිරීම සඳහා 2003 අංක 22 දරන බීජ පනතේ 04 වන වගන්තිය අනුව ස්ථාපිත කරන ලද ජාතික බීජ සභාව 2017 නොවැම්බර් 29 දින පළමු වරට රැස්වී තිබූ අතර 2017 වර්ෂයේ සිට 2019 දෙසැම්බර් 31 දක්වා කාල සීමාව තුළ අවස්ථා 3 ක දී රැස්වී තිබුණි. මෙම ජාතික බීජ සභාව අවශ්‍යතාවය මත හෝ මාස 3 කට වරක් රැස්වීමට තීරණය කර තිබුණද ඒ අනුව රැස්වීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. මේ අනුව බීජ සභාව මුල් වරට රැස් වී තිබුණේ ජාතික බීජ පනත සම්මත වී වර්ෂ 14 කට පසුව වන අතර, 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් රැස් වී තිබුණේ අවස්ථා 03 කදී පමණක් බැවින් දේශීය බීජ නිෂ්පාදනයේ ප්‍රගතිය ඇගයීම ඇතුළු අදාළ අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති සැකසීම හා අවශ්‍ය තීරණ ගැනීම් ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාකාරීව සිදු වී නොතිබුණි. එසේම බීජ පනතේ 6 වන වගන්තියේ (අ) ප්‍රකාරව උසස්ම ගුණාත්මක බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය හා බෙදා හැරීම සහතික කිරීම පිණිස මාර්ගෝපදේශ හා ප්‍රතිපත්ති සකස් කළ යුතු වුවත් බීජ ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කර තිබුණද 2021 ජනවාරි 01 දිනටත් එය ගැසට් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කර නොතිබුණි.

3.2 බීජ නිෂ්පාදන අවශ්‍යතාවය තීරණය කිරීම හා නව බීජ සඳහා පර්යේෂණ

3.2.1 බීජ අවශ්‍යතාවය තීරණය කිරීම

(අ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාර්ෂිකව පරිභෝජනය සඳහා අවශ්‍ය එළවළු ප්‍රමාණය කොපමණද යන්න ගණනය කිරීමක් සිදු කර නොමැති අතර, ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2016 ගෘහස්ථ ආදායම් වියදම් සමීක්ෂණ වාර්තාවේ ඒක පුද්ගල සාමාන්‍ය එළවළු පරිභෝජන ප්‍රමාණය ගණනය කර තිබුණද, ආයතනවලින් මිලදී ගන්නා එළවළු ප්‍රමාණය ඒ තුළ අන්තර්ගත නොවන බැවින් එළවළු පරිභෝජනය පිළිබඳ සමස්ථ අවශ්‍යතාවය ගණනය කිරීමක් සිදුවී නොතිබුණි.

(ආ) කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ බෝග පුරෝකථන වැඩසටහන යටතේ එක් එක් එළවළු වර්ගයෙන් මාසික අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන වගා කිරීම සඳහා මිල පිළිබඳ සංඥා ලබාදීමක් සිදුකර තිබුණද, බීජ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ ගණනය කිරීමක් සිදු වී නොතිබුණි.

(ඇ) බීජ හා රෝපන ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් දේශීයව බීජ නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වන මූලික බීජ සහ සම්මත බීජ නිෂ්පාදනය කරනු ලබන අතර, එය බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන් අනුව සිදු කළද සමස්ථ එළවළු බීජ අවශ්‍යතාවයෙන් කොපමණ ප්‍රමාණයක් නියෝජනය කරන්නේද යන්න සඳහන් නොවුණි. එසේ වුවත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ තොරතුරු අනුව වර්ග 11 කට අයත් එළවළු බීජ ආනයන සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේදී බෝංචි බීජ සඳහා පමණක් උපරිම ආනයන සීමා පනවා තිබූ අතර අනෙකුත් බීජ වෙළඳපල ක්‍රියාකාරිත්වය අනුව ආනයනය කිරීමේ හැකියාව ලැබී තිබුණි.

(ඈ) ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ගොවීන් සමඟ කටයුතු කිරීමට පත්කරන ලද ආසන්නතම රාජ්‍ය නිලධාරියා වන කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්ගේ සහයෝගය ලබා ගනිමින් ගොවීන්ගේ එළවළු බීජ අවශ්‍යතාවයන් පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීම හෝ ඔවුන් සමඟ මනා සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වා ගමිනින් එළවළු බීජ අවශ්‍යතාවය තීරණය කිරීමට ක්‍රමවේදයක් සකස් කර නොතිබුණි. රජයේ කෘෂිකාර්මික හා කාලීන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවට නැංවීමේදී වෙනත් ආයතන වෙත අවශ්‍ය වන්නා වූ ආයතනික, නෛතික, සහායක හා කළමනාකරණ සේවාවන් සැලසීම ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යයක් බැවින් බීජ අවශ්‍යතාවය තීරණය කිරීමට එම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් තොරතුරු ලබා ගැනීමේ හැකියාව පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.2 දේශීය එළවළු බීජ සම්බන්ධව පර්යේෂණ

(අ) උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ ආයතනය සිදුකළ පර්යේෂණ

එළවළු බීජ පිළිබඳව පර්යේෂණ කටයුතු සිදු කිරීම කළයුතු වන්නේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ඇති උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින්ය. මෙම ආයතනය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන නව දෙමුහුම් සහ විවෘත පරාගිත ප්‍රභේද සංවර්ධනය සහ මූලික බීජ නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය මගින් එළවළු වර්ග 08 කට අයත් ප්‍රභේද 20 ක් හඳුන්වා දී තිබූ අතර 2016 වර්ෂයේ සිට 2019 දක්වා කාලසීමාව තුළ මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා එකතුව රු. මිලියන 56.7 ක වියදම් දරා තිබුණි. ඒ අනුව ඉහත ව්‍යාපෘතිය යටතේ හඳුන්වාදුන් එළවළු වර්ග 8 හි ප්‍රභේද 12 ක් ඇතුළුව ප්‍රභේද 17 ක් 2011 වර්ෂයේ සිට 2019 දක්වා කාල සීමාව තුළ හඳුන්වා දී තිබුණි. මෙම ප්‍රභේද ඉහළ ගුණත්වය, ඉහළ ඵලදාවට අමතරව පළිබෝධ සඳහා ඔරොත්තුදීමේ හැකියාවෙන් යුක්ත

බව සඳහන් කර තිබුණි. තක්කාලි, බෝංචි, වට්ටක්කා, මාළු මිරිස්, කරවිල, මැ, පිපිඤ්ඤා, තම්පලා, වැටකොළ, බටු, බණ්ඩක්කා, කැරට් යන එළවළු වර්ග 12 ට අදාලව විස්තර උපලේඛන 1 හි දැක්වේ.

මේ සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

- I. උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය විසින් 2011 දී කැරට් (Lanka Carrot) ප්‍රභේදය හඳුන්වා දී තිබුණ ද එහි වෙළඳපොළෙහි දක්නට ලැබෙන ලාක්ෂණික තැඹිලි වර්ණය නොතිබීම, ඒක වාර්ෂික ප්‍රභේදයක් වීම, අස්වනු නෙලීම ප්‍රමාදයක දී මල් පිපීම සිදු වීම හා අලයේ මැද නාරටිය කොළපාට වීම හේතුවෙන් පාරිභෝගික ඉල්ලුම අඩු මට්ටමක පවතින බව කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සඳහන් කර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් අබණ්ඩවම ආනයනික කැරට් බීජ මත රැඳී සිටීමට දේශීය කැරට් ගොවීන්ට සිදු වී තිබුණි.
 - II. 2015 වර්ෂයේ හඳුන්වාදෙන ලද මාළු මිරිස් “ප්‍රාර්ථනා” නැමැති ප්‍රභේදය තුළ ද ප්‍රභේදාත්මක ගැටලු පවතින බැවින් නැවත ප්‍රභේදාත්මක ලක්ෂණ පිරිසිදු කිරීමේ කටයුතුවලින් අනතුරුව බීජ නිෂ්පාදනයට යොදාගැනීමට නියමිත බව කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සඳහන් කර තිබුණි.
 - III. 2012 වර්ෂයේදී උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින් හඳුන්වා දෙනු ලැබූ බණ්ඩාරවෙල ශ්‍රීන් නම් බෝංචි ප්‍රභේදය කිලෝග්‍රෑම් 1,329.7 ක් පැලවීම දුර්වලවීම හේතුවෙන් 2018 වර්ෂයේදී භාවිතයෙන් ඉවත් කර තිබූ අතර එහි වටිනාකම රු. මි. 2 ක් විය. මෙම ප්‍රභේදය සඳහා පවතින ඉල්ලුමට සාපේක්ෂව නිෂ්පාදනය ඉහල මට්ටමක පවතින බැවින් මෙම ප්‍රභේදය නිෂ්පාදනය කිරීමේදී ඉල්ලුම පිළිබඳව සලකා බැලීම මෙන්ම ගොවීන් අතර ජනප්‍රිය නොවීමට හේතු පවතීද යන්න සලකා බලා ඒ අනුව නිෂ්පාදන සැලැස්ම සකස් කිරීම යෝග්‍ය බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) බීජ හා රෝපන ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින් 2016 වර්ෂය තුළ උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනයෙන් ඉල්ලුම් කළ එළවළු වර්ග 04 ක ප්‍රභේද 9 ක අභිජනන බීජ ඉල්ලුම් කළ ප්‍රමාණයෙන් සියයට 55 ක් සැපයීමට එම ආයතනය අපොහොසත් වී තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

එළවළු වර්ගය	ප්‍රභේදය	ඉල්ලුම් කළ ප්‍රමාණය කි.ග්‍රෑම්	සැපයුම් කළ ප්‍රමාණය කි.ග්‍රෑම්	ඌනතාවය කිලෝ ග්‍රෑම්
බෝංචි	ගන්තොරුව බිල්	75	37.7	(37.3)
	බණ්ඩාරවෙල ශ්‍රීන්	50	27.2	(22.8)
	සංජය	50	21.5	(28.5)
	Top Crop	100	42	(58)
	ලංකා බටර්	50	19.5	(30.5)
පිපිඤ්ඤා දඹල	කල්පිටිය සුදු	02	1.9	(0.1)
	SLS - 44 ක්‍රිෂ්ණ	20	8.2	(11.8)
කැරටි එකතුව	ලංකා කැරටි	2	0.225	(1.775)
		369	164.425	204.575

මූලාශ්‍රය - උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය

- (ඇ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අවශ්‍ය වන බීජ ප්‍රමාණය කොපමණ ද යන්න පිළිබඳව නිෂ්චිතව සඳහන් නොකර එළවළු බීජ ප්‍රභේදය පමණක් උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයෙන් ඉල්ලීම් කර තිබූ අතර, 2016 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2017 සහ 2018 වර්ෂවල අභිජනන බීජ සැපයීම පිළිවෙලින් සියයට 80 හා සියයට 82 යන ප්‍රමාණවලින් අඩුවී තිබුණි.
- (ඈ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් එම අලෙවි සැල් මගින් වගා කටයුතු සඳහා අලෙවි කරනු ලැබූ දඹල - (ක්‍රිෂ්ණ) හා තක්කාලි - (තිළිණි) යන ප්‍රභේදවල ප්‍රභේදාත්මක ලක්ෂණ වෙනස්වීම මත බීජ අලෙවි කිරීම 2018 වර්ෂයේ අත්හිටුවා තිබුණි. පසුව “තිළිණි” නැමැති ප්‍රභේදයේ, ප්‍රභේද පාරිශුද්ධතාවය පර්යේෂණ අංශ මගින් නැවත පරීක්ෂා කර ලබා දුන් බවත්, ප්‍රභේදාත්මකව ගැටළු සහගත වූ දඹල (ක්‍රිෂ්ණ) හා තක්කාලි (තිළිණි) ප්‍රභේදවල පැවති බීජ තොග ගොවි මහතන් දැනුවත් කර ඔවුන්ගේ එකඟතාව මත අලෙවි කිරීමට කටයුතු කළ බවත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව දක්වා තිබුණි.
- (ඉ) හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ ආයතනය සිදු කළ පර්යේෂණ එළවළු බීජ නිෂ්පාදනය පිළිබඳව සිදු කරනු ලබන පර්යේෂණ පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය විසින් 2013 වර්ෂයේදී “කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන පිළිබඳව” සහ 2018 වර්ෂයේදී “ශ්‍රී ලංකාවේ බීජ අවශ්‍යතාවයට සාපේක්ෂ වශයෙන් දෙමුහුම් බීජ නිෂ්පාදනය සහ එළවළු

වගාව පිළිබඳව” වශයෙන් පර්යේෂණ දෙකක් පමණක් සිදු කර තිබුණි. ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ පෝෂණය කිරීම් හා උනන්දු කරවීම, ඒවාට සහාය වීම සහ සහයෝගය දැක්වීම මෙම ආයතනයේ කාර්යභාරය තුළ අන්තර්ගත බැවින් බීජ අවශ්‍යතාවය හා සැසඳීමේදී එළවළු බීජ නිෂ්පාදනය පිළිබඳ සිදුකරන ලද පර්යේෂණ ප්‍රමාණය අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

3.3 බීජ ආනයනය

3.3.1 බීජ ආනයනය සඳහා බලපත්‍ර ලබා දීම

1924 ශාක ආරක්ෂණ පනතේ 447 වන පරිච්ඡේදය සංශෝධනය කරමින් 1981 නොවැම්බර් 02 දින නිකුත් කල අංක 165/2 දරන ගැසට් පත්‍රයේ අංක 01 අනුව බීජ ආනයනය කිරීමේදී බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේ බලය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂක ජනරාල්වරයා සතු වන අතර ඒ අනුව 2017 සිට 2019 දක්වා කාල සීමාව තුළ එළවළු වර්ග 11 කට අදාලව ආනයන බලපත්‍ර මගින් ආනයනය සඳහා අනුමත කල බීජ ප්‍රමාණයන් පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

එළවළු වර්ග	2017			2018			2019		
	බලපත්‍ර නිකුත් කළේද	උපරිම ආනයන සීමාව (මෙ.ටො)	බලපත්‍ර මගින් අනුමත ප්‍රමාණ (මෙ.ටො)	බලපත්‍ර නිකුත් කළේද	උපරිම ආනයන සීමාව (මෙ.ටො)	බලපත්‍ර මගින් අනුමත ප්‍රමාණ (මෙ.ටො)	බලපත්‍ර නිකුත් කළේද	උපරිම ආනයන සීමාව (මෙ.ටො)	බලපත්‍ර මගින් අනුමත ප්‍රමාණ (මෙ.ටො)
පතෝල	ඔව්	-	0.475	ඔව්	-	0.35	ඔව්	-	0.4
වට්ටක්කා	ඔව්	-	92.0115	ඔව්	-	62.305	ඔව්	-	96.644
බෝංචි	ඔව්	187.10	187.100	ඔව්	108.6	108.6	ඔව්	163.000	163
පිපිඤ්ඤා	ඔව්	-	37.423	ඔව්	-	30.7533	ඔව්	-	39.172
කරවිල	ඔව්	-	42.669	ඔව්	-	38.7555	ඔව්	-	44.06
තක්කාලි	ඔව්	-	20.1805	ඔව්	-	15.5315	ඔව්	-	20.463
මාළු මිරිස්	ඔව්	-	35.592	ඔව්	-	27.63	ඔව්	-	32.18
දඹුල	නැත	-	-	නැත	-	-	නැත	-	-
මෑ	ඔව්	-	18.06	ඔව්	-	31.16	ඔව්	-	30.2925
බණ්ඩක්කා	ඔව්	-	30.049	ඔව්	-	43.7105	ඔව්	-	32.727
මිරිස්	ඔව්	-	0.28	ඔව්	-	0.2451	ඔව්	-	0.416
		187.10	463.84		108.6	359.04		163.000	459.35

මූලාශ්‍රය - කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

ඉහත තොරතුරු අනුව පහත සඳහන් කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- (අ) මෙම තොරතුරු අනුව බෝංචි බීජ ආනයනය සඳහා පමණක් උපරිම සීමාවන් පනවා තිබූ අතර ඒ අනුව පිළිවෙලින් 2017 සිට 2019 දක්වා මෙට්‍රික්ටොන් 187.1 ක් , 108.6 ක් සහ 163 ක් වශයෙන් ආනයනය සඳහා අවසර ලබා දී තිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා රේගුව සතු දත්ත අනුව ආනයනය කළ සමස්ථ එළවළු බීජ ප්‍රමාණය පිළිබඳ දත්ත ලබාගත හැකි වුවද එක් එක් එළවළු වර්ගයෙන් ආනයනය කළ බීජ ප්‍රමාණය පිළිබඳ වෙන වෙනම දත්ත නොතිබුණි. ඒ අනුව 2017,2018 සහ 2019 දක්වා වර්ෂ තුන තුළදී ඉහත එළවළු වර්ග 11 ට අදාළව පිළිවෙලින් මෙ.ටො. 464 ක් මෙ.ටො.359 ක් සහ මෙ.ටො.459 ක් ආනයනය සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කර තිබුණු අතර එක් එක් එළවළු වර්ගයෙන් කොපමණ ප්‍රමාණයක් සත්‍ය වශයෙන් ආනයනය කරනු ලැබුවේද යන්න විගණනයේදී පරීක්ෂා කළ නොහැකි විය. ඒ අනුව මෙවැනි දත්ත නොමැති වීම හේතුවෙන් බීජ නියාමන කාර්යය සතුටුදායක අන්දමින් සිදුකිරීමට බාධාවක්ව පැවතුණි.

3.3.2 එළවළු බීජ ආනයනය

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ 2016 සහ 2017 වර්ෂවල වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තුවල බීජ නිෂ්පාදන හා මිල දී ගැනීමේ ජාතික වැඩ සටහන අනුව එළවළු හා අනෙකුත් බෝග ආනයන ප්‍රමාණය 1/3 කින් අඩු කර ගැනීමට ඉලක්ක කර තිබුණ ද, ඒ සඳහා අදාළ වන එළවළු බීජ ආනයනය අඩුවී නොමැති බව ශ්‍රී ලංකා රේගුව මගින් ලබාගත් දත්ත අනුව නිරීක්ෂණය විය. 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2019 වර්ෂය වන විට ආනයනය කළ බීජ කි. ග්‍රෑ. ප්‍රමාණය සියයට 13 කින් අඩු වී ඇති අතර, නමුත් බීජ ආනයන වියදම සියයට 55 කින් වැඩි වී තිබූ බව පහත දත්ත අනුව නිරීක්ෂණය විය. මේ අනුව ආනයනික එළවළු බීජ ප්‍රමාණය 2015 සිට 2019 දක්වා වර්ෂ 05 ක කාල පරිච්ඡේදය තුළ එළවළු බීජ කිලෝග්‍රෑමයක සාමාන්‍ය ආනයන වියදම සියයට 76 කින් වැඩි වී තිබුණි.

වර්ෂය	ආනයනය කළ බීජ ප්‍රමාණය කි.ග්‍රෑම්	වටිනාකම රු. මි.	බීජ කිලෝග්‍රෑමයක සාමාන්‍ය ආනයන වියදම රු.
2015	226,152	963	4,258
2016	312,246	1,400	4,483
2017	227,255	1,195	5,258
2018	229,559	1,519	6,617
2019	198,595	1,491	7,507
	<u>1,193,807</u>	<u>6,568</u>	

මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා රේගුව

3.4 දේශීය බීජ වෙළෙඳපොළේ නියාමන ක්‍රියාවලිය

3.4.1 බීජ පාරිභෝගික අවශ්‍යතා තෘප්තිමත් වීම

2003 අංක 09 දරන පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය පනතේ 10 (i) වන වගන්තිය ප්‍රකාරව අධිකාරිය විසින් පාරිභෝගිකයා ආරක්ෂා කිරීම පිණිස භාණ්ඩ කිසිවක් ලේබල් කිරීම, මිල ලංසු කිරීම, ඇසිරීම, විකිණීම හෝ සෑදීම සම්බන්ධයෙන් සාමාන්‍ය විධාන නිකුත් කරනු ලැබිය හැකිය. තවද ඒ භාණ්ඩ විකුණනු ලැබිය හැකි වෙලාවන් හා එසේ විකිණිය හැකි ස්ථාන සහ භාණ්ඩ කිසිවක් සෑදීම, ආනයනය කිරීම, අලෙවි කිරීම, ගබඩා කිරීම, විකිණීම හා රැස් කිරීම පිළිබඳ වෙනත් යම් කොන්දේසි නිශ්චිතව සඳහන් කෙරෙන විශේෂ විධාන යම් පන්තියකට අයත් සාදන්නන් හා වෙළෙඳුන් වෙත නිකුත් කරනු ලැබිය හැකිය. මෙම බලතල ප්‍රකාරව ගොවීන් විසින් බීජ වර්ග මිලදී ගැනීමේදී පාරිභෝගික සේවා අධිකාරිය මැදිහත්වන ආකාරය පිළිබඳ පරීක්ෂාවේදී පහත කරුණු අනාවරණය විය.

(අ) 2003 අංක 09 දරන පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය පනතේ 10 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව බීජ ආනයනය, බෙදා හැරීම, මිල කිරීම, අලෙවි කිරීම හා ලේබල් කිරීම පිළිබඳ විශේෂ විධිවිධාන නිකුත් කර නොතිබුණි. මෙකී කරුණු සම්බන්ධයෙන් බලය පැවරී ඇති 2003 අංක 22 දරන බීජ පනතේ 18 වන වගන්තිය අනුව මෙම කරුණු සම්බන්ධයෙන් නියෝග සකස් කර ක්‍රියාවට නැංවීම විගණිත දිනය වන විටත් සිදු වී නොතිබුණි.

(ආ) 2003 අංක 22 දරන බීජ පනතේ 6 (ඉ) අනුව ජාතික බීජ සභාවේ කර්තව්‍යයක් ලෙස වෙළෙඳපොළේ තිබෙන බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍යවල තිබිය යුතු ගුණත්වය, භෞතික පාරිශුද්ධතාවය, පෙනුම, හානි වූ බීජ ,පලිබෝධ සඳහා සීමාවන් ඇති කළ යුතු බව දක්වා ඇත. ඒ අනුව 2017 හා 2018 යන වර්ෂවල දී ගොවීන් කිහිපදෙනෙකු විසින් වෙළෙඳපොළෙන් මිල දී ගත් බීජ සම්බන්ධව පැමිණිල්ලක් පාරිභෝගික සේවා අධිකාරිය වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණි. එම අධිකාරිය විසින් බීජ පනතේ 14 (2) අනුව බීජ සම්බන්ධව වාර්තාවක් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ බීජ සහතික කිරීමේ පරීක්ෂණාගාරයකින් ලබා ගෙන අදාළ අලාභය ලෙස හෙක්ටයාරයකට/අක්කරයකට රු.140,792 ක් ලෙස තක්සේරු කර ගොවීන්ට අදාළ මුදල ගෙවන ලෙස වගඋත්තරකාර ආයතනයට දන්වා තිබුණි. අදාළ පැමිණිල්ල සිදුකළ දින සිට 2020 ජූනි 25 දින වන විට වසර 2 කට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණද අදාළ අලාභ ගොවීන්ට අය කරදීමට පාරිභෝගික අධිකාරියට නොහැකි වී තිබුණි.

(ඇ) උඩරට එළවළු බීජ ලංකාවේ නිෂ්පාදනය නොවීම හේතුවෙන් ඒවා ආනයනය කිරීම සිදු වුවත් පහතරට එළවළු බීජ ලංකාවේ නිෂ්පාදනය සිදුවේ. නමුත් මෙම බීජ බොහොමයක් ආනයනය කිරීම සිදුවන අතර ඒවායේ මිල ගණන් දේශීය බීජ වලට වඩා කිහිප ගුණයකින් වැඩි බව හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනයේ 2018 වර්ෂයේ ප්‍රකාශිත “Hybrid Seeds and Vegetable Cultivation in Sri Lanka Local Vs Imported ” පර්යේෂණ වාර්තාවේ දක්වා ඇත.

එම පර්යේෂණ වාර්තාවේ දක්වා ඇති පරිදි 2015 වර්ෂයේ දඹුල්ලේ පැවති පහතරට එළවළු බීජ වල වාර්ෂික සිල්ලර ගණන් පහත පරිදි විය.

පහත රට එළවළු බීජ වල වාර්ෂික සිල්ලර මිල ගණන් (2015-දඹුල්ල)

භෝගය	ආනයනික ප්‍රභේද			දේශීය ප්‍රභේද		
	වර්ගය/නම	ප්‍රමාණය ග්‍රෑම්	මිල රු.	වර්ගය/නම	ප්‍රමාණය ග්‍රෑම්	මිල රු.
තක්කාලි	පද්මා(F1)	10	1550	මහේෂි (F1)	10	900
	ශ්‍රීලෝචි (OP)	10	1600			
වැටකොළ කරවිල	නාගා(F1)	100	1576	LA33 (OP)	100	560
	පාලි (F1)	100	2920	MC43 (OP)	100	410
				මාතලේ ශ්‍රීන් (OP)	100	465
				තින්තවේලි (OP)	100	640
වට්ටක්කා	අබ්ෂේක් (FI)	100	2300	රූහුණු (OP)	100	475

මේ අනුව දේශීය එළවළු බීජ වලට වඩා ආනයනික එළවළු බීජ මිල වැඩි බව නිරීක්ෂණය විය. ගොවීන් මෙසේ වැඩි මිලක් ගෙවා ආනයනික බීජ මිලදී ගැනීමට හේතු පාදක වී ඇත්තේ දේශීය වෙළඳපලේ පාරිභෝගික අවශ්‍යතාවය තෘප්තිමත් කිරීමට තරම් දේශීය බීජ සැපයුමක් නොමැති වීමය.

(ඈ) වගා කටයුතු සඳහා මිලදී ගන්නා ලද බීජ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ නොතිබීම, අධික මිලට අලෙවි කිරීම පිළිබඳ පාරිභෝගික අධිකාරිය වෙත 2017 සිට 2019 දක්වා වසර 03 ක් තුළ අවස්ථා 2 ක දී ගොවීන් 05 දෙනෙකු බීජ පැලවීම සහ එල හටගැනීම පිළිබඳ පැමිණිලි කර තිබුණු අතර 2019 දෙසැම්බර් 31 දක්වා අදාළ පැමිණිලිකරුවන්ට වන්දි ලබාදීම හෝ නීත්‍යානුකූල ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ අවසන් තීරණයකට එළඹ නොතිබුණි.

(ඉ) 2018 අප්‍රේල් 03 වන දින නුවරඑළිය ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවති ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටු රැස්වීමේදී කෘෂි බීජ මිල සෑම කන්තයකම ඉහල යාම සහ වෙළඳසල්වල එකම බීජ විවිධ මිල ගණන්වලට අලෙවි කිරීම හා ගුණාත්මකභාවය අඩුවීම පිළිබඳ කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් මගින් වාර්තා කර තිබූ අතර ඒ පිළිබඳව පාරිභෝගික අධිකාරියට සහ බීජ සහතික කිරීමේ සේවය සිතාපිළිය කාර්යාලයට පැමිණිලි කිරීමට කමිටුව තීරණය කර තිබුණද ඒ පිළිබඳව ගත් ක්‍රියාමාර්ග වාර්තා වී නොතිබුණි .

3.4.2 වෙළඳපල බීජවල ගුණාත්මක බව

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ බීජ සහතික කිරීමේ සේවය මගින් බීජවල ගුණාත්මක තහවුරු කිරීම ප්‍රධාන ආකාර දෙකකින් සිදු කරනු ලබයි. එනම් බීජ සහතික කරන සේවාව ලබාදීම සහ බීජ පනත ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ නිෂ්පාදිත සියලුම අභිජනන බීජ තොගවල සෞඛ්‍ය තත්ත්වය පරීක්ෂා කිරීම 2017 වර්ෂයේ සිට ආරම්භ කර තිබෙන අතර, ඒ අතිරේක ආහාර බෝග හා එළවළු බෝග ඇතුළු කාණ්ඩවලට අයත් අභිජනන බීජවල සෞඛ්‍ය තත්ත්වය පරීක්ෂා කිරීම බීජ සහතික කිරීමේ සේවය මගින් සිදු කරනු ලබයි. එළවළු බීජවල අනෙකුත් බීජ පන්තිවලට අයත් බීජවල බීජ සෞඛ්‍ය පරීක්ෂා කිරීම සිදු කිරීම බීජ සහතික කිරීමේ සේවයේ සහතික කරන නිලධාරීන් ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂාවන්හිදී රෝග ආසාදිත හා ගැටළු සහගත තත්ත්ව ක්ෂේත්‍රයේදී නිරීක්ෂණය කරනු ලබන වගාවන්ට පමණක් සිදු කරනු ලබයි.

එසේම කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සමාජ ආර්ථික සැලසුම් මධ්‍යස්ථානය සහ බීජ සහතික කිරීමේ සේවය 2017 වර්ෂයේදී සිදු කරන ලද “ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳ පොළ මමීටමේදී බීජවල ගුණාත්මකභාවය සම්බන්ධයෙන් සිදුවන අවධානයන්” පිළිබඳ පර්යේෂණය අනුවද වෙළඳ පොළ තුළ අලෙවිය සඳහා ඉදිරිපත් කර තිබෙන එළවළු බීජවල ගුණාත්මකභාවය සම්බන්ධයෙන් ගැටළු පවතින බව නිගමනය කර තිබුණි. මේ සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

(අ) ගොවීන් වෙත ලබා දෙනු ලබන බීජවල ගැටලු සහගත අවස්ථාවලදී පමණක් බීජ සෞඛ්‍ය පරීක්ෂණ සඳහා සාම්පල යොමු කරනු ලබන අතර, කොන්ත්‍රාත් බීජ වැඩසටහන යටතේ ගොවීන් විසින් නිෂ්පාදිත බීජවලද, සෞඛ්‍ය පරීක්ෂණ සඳහා සාම්පල යොමු කරනු ලබන්නේද අදාළ බීජ වගාවන්හි රෝග ආසාදිත ගැටළු සහගත තත්ත්වයන් බීජ සහතික කරන ලද නිලධාරීන් විසින් නිරීක්ෂණය කරනු ලබන අවස්ථාවලදී පමණි.

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (i) බීජ නියැදි ලබාගෙන ඒවා පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පර්යේෂණාගාර වෙත යොමු කිරීමේදී එම බීජ නියැදි පාරිසරික තත්ත්වයකට නිරාවරණය නොවී පරීක්ෂණාගාර වෙත යොමු කළ යුතුවේ. නමුත් ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රවාහන පහසුකම් සපයා නොතිබූ බවට තොරතුරු වාර්තා වී තිබුණි.
 - (ii) බීජ සහතික කිරීම, බීජ පරීක්ෂාව, බීජ ක්ෂේත්‍රයේදී ඇගයීම පිළිබඳ නිලධාරීන්ට පුහුණු අවස්ථාවන් නොමැතිවීම පිළිබඳ නිරීක්ෂණය විය.
 - (iii) බීජ සහතික කිරීමේ සේවය මගින් 2018 සහ 2019 වර්ෂවලදී පිළිවෙලින් පෞද්ගලික අංශයේ බීජ අලෙවිසැල් 260 ක් සහ 220 ක් පමණ පරීක්ෂාවට භාජනය කර තිබූ අතර, එමගින් වී, එළවළු, අතිරේක ආහාර බෝග සහ ආනයනික බීජ සම්බන්ධයෙන් ගැටළු සහගත තත්ත්වයන් නිරීක්ෂණය කර තිබුණි.
 - (iv) ගුණාත්මක භාවයෙන් අඩු බීජ වර්ග අලෙවි කළ වෙළෙඳුන්ට එම බීජ වෙළඳ පොලෙන් ඉවත් කර ගන්නා ලෙස දැනුම්දීම, බීජ අලෙවිය නතර කිරීම, බීජ ගබඩා කිරීම කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම, බීජ ආනයන බලපත්‍ර ලබාදීම තාවකාලිකව නැවැත්වීම, නිවැරදි තොරතුරු ලේබල් තුළ ඇතුළත් නොකිරීම සම්බන්ධයෙන් ඒවා නිවැරදි කර ගන්නා ලෙස අදාළ ආයතනවලට දැනුම්දීම, වැනි ක්‍රියාමාර්ග ගෙන තිබුණද, ව්‍යාපාරිකයන් විසින් නැවත එම ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරන බව නිරීක්ෂණය විය. එසේ වුවත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බීජවල ගුණත්වය සම්බන්ධයෙන් ක්ෂේත්‍රවල නිෂ්පාදකයා, අලෙවිකරු, ආනයනකරුවන් සහ ගොවීන් වෙත ගැටළු නිරීක්ෂණය කිරීමට අවස්ථාව ලබාදී තිබීම යහපත් ප්‍රවණතාවයක් බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) බීජ සහතික කිරීමේ සේවය මගින් බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයේ කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන යටතේ පාලනය වන බීජ නිෂ්පාදකයන්ගේ බීජ පරීක්ෂාවට ලක්කරනු ලබන අතර, පරීක්ෂා කිරීමේදී බීජ වල සෞඛ්‍ය තත්ත්වය අසමත් වීම මත 2018,2019 වර්ෂ දෙක තුළදී තක්කාලි වගාකල ගොවීන් 22 කට අයත් බීජ කිලෝග්‍රෑම් 114.9 ක් ප්‍රතික්ෂේප වී තිබුණි. විස්තර ඇමුණුම් අංක 2 හි දැක්වේ.

(ඇ) කොන්ත්‍රාත් බිජ වැඩසටහන යටතේ බිජ නිෂ්පාදනය සඳහා අස්වනු භාවිතා කර බිජ නිෂ්පාදනය කල පසු එම බිජ ප්‍රතික්ෂේප වීම නිසා ඒ තුළින් ආදායම් ලැබීමට ගොවීන්ට ඇති අවස්ථාව අහිමි වේ. මේ අනුව එම ගොවීන්ට සිදුවන අලාභ පියවා ගැනීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සැකසීම හෝ එවැනි තත්ත්වයන්ට අස්වනු ගොදුරුවීම වැලැක්වීමට නිසි ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

(ඈ) ගොවීන් විසින් වගා කටයුතු සඳහා මිලදී ගන්නා ලද බිජ වගා කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීමේදී පහත සඳහන් ගැටළුවට මුහුණදීමට ගොවීන්ට සිදු වී තිබුණ බව කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ 2020 පෙබරවාරි 03 දිනැති හා අංක 02/29/ඒ දරන ලිපිය අනුව බිජ පැල නොවීම, කලවම් බිජ පැවතීම, අස්වනු ගුණාත්මක බවින් තොරවීම වැනි ගැටළු පිළිබඳ වාර්තා වී තිබුණි. ඒ පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

2017 වර්ෂයේ සිට 2019 දක්වා ගොවියන් සඳහා අලෙවි කළ හෝ වගා කටයුතු සඳහා බෙදා දුන් බිජ යොදා ගැනීමේදී මතු වූ ගැටළු

ගැටළුවේ ස්වභාවය	වාර්තා වී ඇති සංඛ්‍යාව
i. KA ₂ මිරිස් බිජවල විශාල ලෙස වෙනත් ප්‍රභේද කලවම් වී තිබීම	} 2017 - 02 2018 - 01 2019 - 01
ii. MI ₂ මිරිස් බිජවල වෙනත් ප්‍රභේදවලට අයත් ශාක විශාල ලෙස පැවතීම.	
iii. බිජ පැල නොවීම - (කැරට්) (ගෝවා, කැකිරි, බෝංචි, වම්බදු)	} 2017 - 01 2018 - 05
iv. නිසි අස්වැන්නක් නොලැබීම හා ජරහේදයට ආවේණික ලක්ෂණ නොමැතිවීම. (වම්බදු, වැටකොළ, නෝකෝල්)	} 2017 - 01 2018 - 02 2019 - 01 2017 - 01
v. රෝග කාරක පැවතීම (ආනයනික කරවිල බිජ මගින් පැතිරෙන පයිටෝ ජලාස්මා රෝග කාරකය පැවතීම.	
vi. ආනයනික ජපන් බෝල රාබු වගාවේ අල කලවීම, පත්‍ර අක්‍රමවත් වීම හා වර්ෂක පැවතීම.	2019 - 01
vii. බෝංචි බිජ ලෙස අලෙවි කළ බිජ වගා කළ විටම මෑ බෝගය පැළවීම.	2019 - 01

(ඉ) වර්තමානය වන විට විශාල වශයෙන් එළවළු බීජ ආනයනය සිදුවන අතර, කටුනායක බණ්ඩාරනායක අන්තර්ජාතික ගුවන් තොටුපලේ පිහිටි ශාඛ නිරෝධායන සේවය මගින් 2016/2017 මහ කන්නයේ ආනයනික එළවළු බීජවලින් ලබා දුන් නියැදි, බීජ සහතික කිරීමේ සේවය මගින් ක්ෂේත්‍රයේ වගා කිරීමෙන් ලබා ගත් නිරීක්ෂණ අනුව කරවිල ප්‍රභේද වගා කිරීමෙන් සති 03 - 04 කාලවලදී රෝගවලට ගොදුරුවීම සහ තක්කාලි එලදාව ලැබීමට ආසන්නයේ රෝගවලට ගොදුරු වී විනාශවීම පිළිබඳව වාර්තා වී තිබුණි. වැටකොළ වගාව පළමු අස්වැන්න ලබා ගත්තද දෙවන අස්වැන්න වෛරස් බලපෑම නිසා සාර්ථක වී නොතිබුණි. ඒ අනුව විශාල වියදමක් දරා බීජ ආනයනය කළද ඒවායේ ගුණත්වය සම්බන්ධව ගැටළු දේශීය එළවළු වගාවට අහිතකර ලෙස බලපාන බව නිරීක්ෂණය වේ.

3.5 දේශීය එළවළු බීජ නිෂ්පාදනය

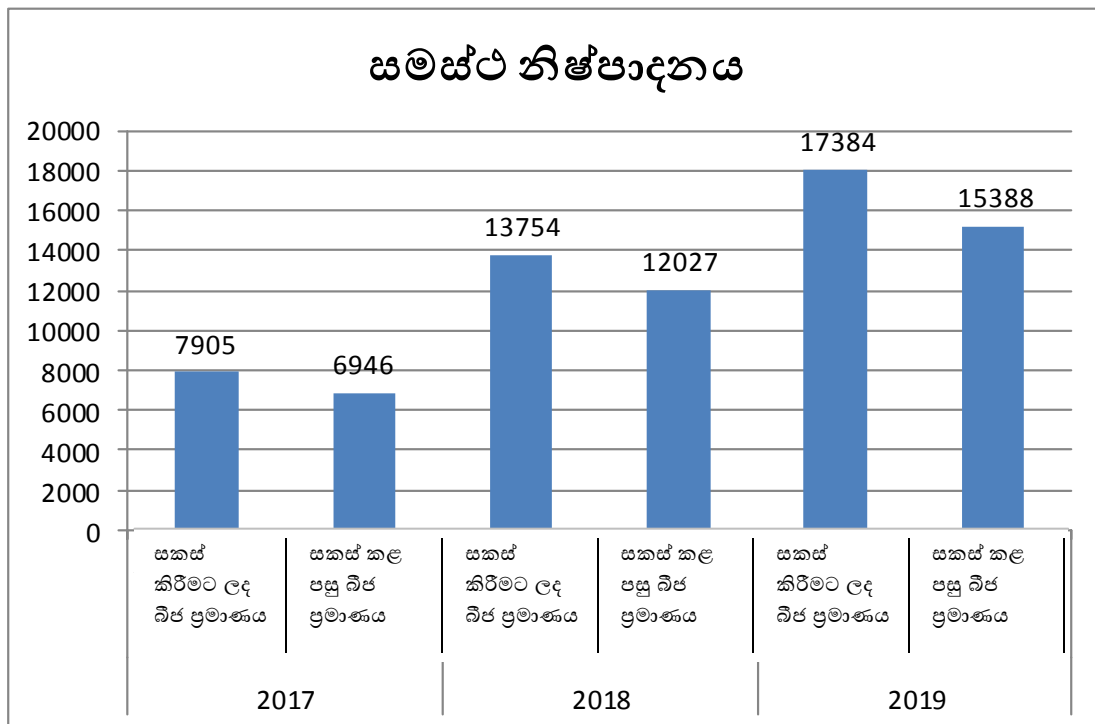
බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය සතුව බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල 27 ක් පවතින අතර එමගින් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන් අනුව අපේක්ෂිත නිෂ්පාදන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට කටයුතු කරයි. රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල මගින් එළවළු බීජ නිෂ්පාදනය පිළිබඳ විගණන නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

3.5.1 කුණ්ඩසාලේ බීජ නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානයේ සමස්ථ බීජ නිෂ්පාදනය

බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල 27 ක් සහ කොන්ත්‍රාත් එළවළු බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන් මගින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන සියළුම එළවළු බීජ සකස් කිරීමේ කටයුතු කුණ්ඩසාලේ බීජ සැකසුම් මධ්‍යස්ථානය මගින් සිදු කිරීමෙන් අනතුරුව ගන්නෝරුව එළවළු බීජ ගබඩාව වෙත භාරදෙනු ලබයි. 2017 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා තෝරා ගත් බීජ වර්ග 12 ක් සම්බන්ධයෙන් බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල මගින් සහ කොන්ත්‍රාත් බීජ වැඩසටහන් මගින් නිෂ්පාදනය කළ බීජ ගන්නෝරුව බීජ සැකසුම් මධ්‍යස්ථානයට ලබාදීම සහ බීජ සැකසුම් ක්‍රියාවලිය අවසානයේ නිෂ්පාදනය කළ බීජ ප්‍රමාණය පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

	වර්ෂය					
	2017		2018		2019	
	සකස් කිරීමට ලද බීජ ප්‍රමාණය	සකස් කළ පසු බීජ ප්‍රමාණය	සකස් කිරීමට ලද බීජ ප්‍රමාණය	සකස් කළ පසු බීජ ප්‍රමාණය	සකස් කිරීමට ලද බීජ ප්‍රමාණය	සකස් කළ පසු බීජ ප්‍රමාණය
එළවළු වර්ගය						
බෝංචි	2099.6	2078.5	2125.5	1982.9	1433.7	1361.5
වම්බදු	756.97	629.7	656	482.1	780	656
මාළුමිරිස්	636.65	558.6	323.534	276.9	173.6	140.5
පිපිඤ්ඤා	238.4	225.095	305.4	289.4	200	186
වැටකොළ	123.3	112			370	334
බණ්ඩක්කා	2607.6	2076.4	4473.7	3892.3	3107	2724
වට්ටක්කා	156.05	118	222.6	192.1	143	114
තක්කාලි	140.8	127.7	279.6	254.7	194	165
එළවළු කවිපි	748.7	689.1	3598	3109.3	8742	7679
කරවිල	397	330.8	1263.7	1125.7	2076.85	1882
මෑ			506.2	421.1		
රාබු					164	146
එකතුව	7905	6,946	13754	12027	17384	15388

මූලාශ්‍රය - එළවළු බීජ සැකසුම් මධ්‍යස්ථානය (කුණ්ඩසාලේ)

මීට අදාළ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

- (අ) බීජ ගොවිපල මගින් අපේක්ෂිත නිෂ්පාදන ඉලක්ක සපුරාගෙන නොමැති තත්ත්වයක් තුළ 2017 සිට 2019 දක්වා කාල සීමාව තුළ එළවළු වර්ග 12 කට අදාළව කුණ්ඩසාලේ බීජ සැකසුම් මධ්‍යස්ථානයට ලද බීජ ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 7,905 ක් 13,754 ක් සහ 17,384 ක් වූ අතර බීජ සැකසීමේ දී ඉවත් වන ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් සියයට 12.13 ක් 12.56 ක් සහ සියයට 11.5 ක් ලෙස පහළ ගොස් තිබුණද බීජ නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානය තුළදී බීජ සැකසීමේදී ඉවත් වන බීජ ප්‍රමාණය තවදුරටත් අඩු කළ යුතු බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල තුළ 2017 සිට 2019 දක්වා බෝංචි බීජ නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 2078, 1983 සහ 1361 ලෙස 2017 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2019 වර්ෂයේදී සියයට 34 කින් අඩු කර තිබුණි. බෝංචි බීජ තොග පැවතීම මත බීජ නිෂ්පාදනය අඩු කළ බව සඳහන් කළද, බෝංචි ආනයනය සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේදී 2018 වර්ෂයේ මෙට්‍රික් ටොන් 108 ක් වූ ආනයනික බෝංචි බීජ ප්‍රමාණය 2019 වර්ෂයේ දී මෙට්‍රික් ටොන් 163 දක්වා වැඩිකර තිබූ බැවින් 2019 වර්ෂයේදී සාපේක්ෂ වශයෙන් බීජ නිෂ්පාදනය ඉහත පරිදි සියයට 34 කින් අඩු කර තිබීම සම්බන්ධයෙන් හේතු පැහැදිලි නොවීය.
- (ඇ) කුණ්ඩසාලේ බීජ සැකසුම් මධ්‍යස්ථානයේ 2017 වර්ෂයේ සිට 2019 දක්වා සකස් කරන ලද එළවළු බීජ ප්‍රභේද 12 ක සමස්ත බීජ නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 6946 ක්, 12067 ක් සහ 15388 ක් ලෙස වැඩි වී තිබුණද එම තොග තුළ වෙස්ට්බල් කවුපි ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් සියයට 10, සියයට 26 ක් සහ සියයට 50 දක්වා ඉහළ ගොස් තිබුණි. මේ අනුව බීජ නිෂ්පාදනය වැඩි වීමට එළවළු කවුපි නිෂ්පාදනය ඉහල යාම ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. සමස්ත බීජ නිෂ්පාදනය ඉහල නැංවීමේදී එක් එළවළු බීජ වර්ගයක දායකත්වය ඉහත පරිදි ඉහළ නංවා තිබුණද වම්බටු, මාළු මිරිස්, පිපිඤ්ඤා, වට්ටක්කා, තක්කාලි ඇතුළු බීජ නිෂ්පාදනයේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් සිදු කර නොතිබුණි.
- (ඈ) මාළු මිරිස් බීජ නිෂ්පාදනය 2017 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2019 වර්ෂයේදී සියයට 75 කින් අඩු වී තිබුණි. මෙවැනි හේතූන් මත ප්‍රධාන දේශීය එළවළු බෝගයක් වන මාළු මිරිස් වල බීජ නිෂ්පාදනය අඩුවීම තුළ ගොවීන් ආනයනික බීජ සඳහා වැඩි නැඹුරුවීමක් තුළ විශාල විදේශ විනිමයක් වැය කිරීමට සිදු වන බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය කෙරේ.

3.5.2 බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා දරන වියදම හා ඉලක්ක සපුරා ගැනීම

බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයට අයත් පරිපාලන කටයුතු, බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල, බීජ ගබඩා, බීජ අලෙවිසැල් සහ බීජ නිෂ්පාදන යන්ත්‍ර නඩත්තු කිරීමට සහ වර්ධනය කිරීමට මෙන්ම සේවක වැටුප් සඳහා ආයතනය විසින් දරන ලද පුනරාවර්තන හා ප්‍රාග්ධන වියදම්වල එකතුව 2017 වර්ෂයේ සිට 2019 දක්වා පිළිවෙලින් රු.මිලියන 75, රු.මිලියන 115 සහ රු.මිලියන 127 ක් බව නිරීක්ෂණය විය. ඉහත වියදම් අතුරින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් බීජ නිෂ්පාදනය හා සම්බන්ධ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල 27 හි කටයුතු සඳහා වැය කළද බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල කාර්යසාධනය පිළිබඳ මෙම ඡේදයේ උප ඡේදයන්හි සාකච්ඡා කර ඇත.

තවද, බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන අනුව රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල මගින් එළවළු බීජ නිෂ්පාදනය කිරීම පිළිබඳව බීජ ගොවිපල 09 ක තොරතුරු අනුව බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්ක සපුරා ගැනීම දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. නියැදියක් ලෙස කුණ්ඩසාලේ, අලුත්තරම, පැල්වෙහෙර, එළවන්කුලම යන බීජ ගොවිපල වල 2016 යල කන්නයේ සිට 2018/2019 මහ කන්නය දක්වා වගා කන්න 06 ක් තුළ අවස්ථා 22 කදී අපේක්ෂිත බීජ ඉලක්කයෙන් ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම හා අපේක්ෂිත ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නොහැකි වීම සියයට 51 ත් සියයට 97 ත් අතර පරාසයක පැවති බව නිරීක්ෂණය විය. බීජ නිෂ්පාදනය පිළිබඳ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි වේ.

(අ) කුණ්ඩසාලේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල

බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන මගින් අපේක්ෂිත නිෂ්පාදන ඉලක්ක ලඟාකර ගැනීමට නොහැකි වූ අවස්ථා පවතින බව 2016 යල කන්නයේ සිට 2018/19 මහ කන්නය දක්වා වගා කන්න 06 ක බීජ නිෂ්පාදන දත්ත විශ්ලේෂණ ඇමුණුම 3 හි දැක්වේ. ඊට අදාළ නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (i) බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන අනුව එළවළු වර්ග 3 ක (වම්බටු,තක්කාලි,කරවිල) දෙමුහුම් බීජ නිෂ්පාදනය සියයට 13 ත් - සියයට 38 ත් අතර අවම පරාසයක පැවතුණු අතර වගාවන් අසාර්ථක වීම හේතුවෙන් පිපිඤ්ඤා, ගන්නෝරුව බීජ ප්‍රභේදයට අදාළව බීජ නිෂ්පාදනය කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.
- (ii) බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන අනුව එළවළු වර්ග 03 ක (බෝංචි, පිපිඤ්ඤා, පතෝල) අපේක්ෂිත මූලික බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්කයෙන් පිළිවෙලින් සියයට 95ක්, සියයට 96 ක්, සියයට 55 ක් නිෂ්පාදනය කිරීමට නොහැකි වී තිබූ අතර වගාවන් අසාර්ථක වීම නිසා වම්බටු සහ බුමිටාවෝ කිසිදු බීජ ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

(iii) බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන අනුව බෝංචි, පිපිඤ්ඤා යන එළවළු වර්ග වල සම්මත බීජ නිෂ්පාදනය කිරීමට නොහැකි වී තිබූ අතර එළවළු වර්ග 04 ක (වැටකොළ, බණ්ඩක්කා, පතෝල, වම්බටු) බීජ නිෂ්පාදනය සියයට 45 ත් -සියයට 17 ත් අතර පරාසයක පැවතුණි.

මෙම බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල තුළ බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්කයන් ළඟා කර ගැනීමට නොහැකි වීම කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් ජල සම්පාදන ගැටළු බලපා ඇති බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) අලුත්තරම රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල

මෙම බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල සතුව පවතින භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 226.5 ක් වන අතර බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා යොදාගන්නා භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 118.5 ක් වේ. ප්‍රයෝජනයට නොගන්නා භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 108 ක් වේ. මෙම බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල මගින් අතිරේක ආහාර බෝග මෙන්ම එළවළු බීජ නිෂ්පාදනයද සිදු කරනු ලබන අතර, 2016 යල කන්නයේ සිට 2018/19 මහ කන්නය දක්වා වසර 3 ක එළවළු බීජ නිෂ්පාදනය පිළිබඳ පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(i) 2016 සිට 2018 දක්වා කාල සීමාව තුළ වගා කන්න 4 කදී පිපිඤ්ඤා දෙමුහුම් බීජ නිෂ්පාදන කර තිබූ අතර 2018 යල සහ 2018/19 මහ කන්නයේදී බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන අනුව පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 75 ක් 78 ක් නිෂ්පාදනය කිරීමට ඉලක්ක කර තිබුණද නිෂ්පාදනය කළ බීජ ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් පිළිවෙලින් 18 ක් හා 11 ක් විය. ඒ අනුව මෙම වගා කන්න දෙක තුළදී බීජ නිෂ්පාදනය අපේක්ෂිත ඉලක්කයෙන් සියයට 76 ක් හා සියයට 86 ක් සපුරාගැනීමට අපොහොසත් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ii) 2018/2019 මහ කන්නය සඳහා බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන අනුව බණ්ඩක්කා, පතෝල, මැ, වට්ටක්කා සහ මාළු මිරිස් යන එළවළු වර්ග 5 ක මූලික බීජ නිෂ්පාදනය තුළින් බණ්ඩක්කා සඳහා පමණක් අපේක්ෂිත බීජ ඉලක්කය සපුරාගෙන තිබුණි. අනෙකුත් බීජ ඉලක්ක සපුරා ගැනීම උපරිමය සියයට 82 ත් සියයට 3 ත් අතර පරාසයක පැවතුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

බීජ වර්ගය	2018/19 බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන		
	නිෂ්පාදනය කළ යුතු බීජ ප්‍රමාණය	නිෂ්පාදනය කළ බීජ ප්‍රමාණය	නිෂ්පාදිත ප්‍රතිශතය
	කිලෝග්‍රෑම්	කිලෝග්‍රෑම්	සියයට
බණ්ඩක්කා	600	720.1	120
පතෝල	300	63.1	21
මෑ	200	158.3	79
වට්ටක්කා	75	61.5	82
මාළ මිරිස්	37	1	2.7

මූලාශ්‍රය - බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල (අලුත්තරම)

(iii) 2018 යල කන්නය තුළ පතෝල, මෑ, වම්බටු සහ මාළ මිරිස් යන එළවළු වර්ගවල සම්මත බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්කයන් සපුරාගැනීම පිළිවෙලින් සියයට 49 ක්, සියයට 14 ක්, සියයට 223 ක් සහ සියයට 6 ක් විය. අපේක්ෂිත ඉලක්ක සපුරා ගැනීම වම්බටු බීජ සඳහා පමණක් වී තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

බීජ වර්ගය	නිෂ්පාදනය කළ බීජ ප්‍රමාණය	නිෂ්පාදන ප්‍රතිශතය
	කි.ග්‍රෑම්	%
පතෝල	147.8	49
මෑ	87.8	14
වම්බටු	44.6	223
මාළ මිරිස්	2.2	6

(iv) අලුත්තරම බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපලෙහි 2018 යල කන්නයේ සම්මත මාළ මිරිස් බීජ නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ලබාදුන් බීජ ප්‍රරෝපණය නොවීම නිසා අපේක්ෂිත බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්කය වූ බීජ කිලෝග්‍රෑම් 38 න් බීජ කිලෝග්‍රෑම් 2.2 ක් පමණක් ලබා ගැනීමට හැකි වූ බව නිරීක්ෂණය විය.

මේ අනුව දේශීය එළවළු බීජ නිෂ්පාදනය අපේක්ෂිත පරිදි සිදු නොවන බවත්, එය ආනයනික බීජ ප්‍රමාණය වැඩිවීමට බලපාන බවත් නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) පැල්වෙහෙර රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල

ගොවිපල තුළ මූලික නිෂ්පාදනය සිදුකර නොතිබූ අතර කරවිල, පිපිඤ්ඤා සහ මාළ මිරිස් යන ප්‍රභේදවලට අදාළ සම්මත බීජ නිෂ්පාදනය සිදුකර තිබුණි. 2016 යල කන්නයේ සිට 2018/2019 මහ කන්නය දක්වා වසර 3 ක කාල සීමාව තුළ එළවළු බීජ නිෂ්පාදනය පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (i) 2016 සිට යල කන්නයේ සිට 2018/2019 මහ කන්නය දක්වා වසර 3 ක කාල සීමාව තුළ අවසන් කන්නයේදී කරවිල බීජ කිලෝග්‍රෑම් 80 ක් නිෂ්පාදනය කිරීමට ඉලක්ක කර කිලෝග්‍රෑම් 82 ක් නිෂ්පාදනය කර තිබීම යහපත් ප්‍රවණතාවයක් විය.
 - (i) 2018 යල කන්නයේදී කිලෝග්‍රෑම් 10 ක් නිෂ්පාදනය කිරීමට ඉලක්ක කර තිබුණද කිලෝග්‍රෑම් 1.1 ක් පමණක් නිෂ්පාදනය කර තිබුණි. ඒ අනුව අපේක්ෂිත වගා ඉලක්කයෙන් සියයට 89 ක් සපුරා ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.
 - (iii) 2018 මහ කන්නය තුළ වම්බටු සහ මිරිස් යන ප්‍රභේද සඳහා අපේක්ෂිත බීජ ඉලක්කයන් පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 80 සහ කි.ග්‍රෑම් 20 ක් වූ අතර සත්‍ය නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 31.8 ක් සහ කිලෝග්‍රෑම් 17.4 ක් විය. මේ අනුව අපේක්ෂිත බීජ ඉලක්කයෙන් සියයට 60 ක් හා සියයට 17 ක් සපුරාගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.
 - (iv) ගොවිපල තුළ 2017 හා 2018 වර්ෂවල මිරිස් හා වම්බටුවලට අදාල දෙමුහුම් බීජ නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 60 හා කිලෝග්‍රෑම් 2 වශයෙන් ඉලක්ක පිහිටුවා තිබුණද සත්‍ය බීජ නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 28.270 ක් සහ ග්‍රෑම් 800 ක් විය. ඒ අනුව අපේක්ෂිත බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්කයෙන් සියයට 53 ක් හා සියයට 60 ක් සපුරාගෙන නොතිබුණි.
- (ඇ) එළවන්කුලම රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල
- (i) ගොවිපල තුළ තක්කාලි සහ වම්බටු යන එළවළු වර්ග 02 ට අදාල මූලික බීජ නිෂ්පාදනය 2017 මහ කන්නයේ සිට ආරම්භ කර තිබුණද, වම්බටු සඳහා පමණක් අපේක්ෂිත බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්කයන් සපුරා ගැනීමට හැකි වී තිබුණි. තක්කාලි සඳහා අපේක්ෂිත බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්කය සියයට 75 ක් සපයා ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.
 - (ii) 2018/2019 මහ කන්නයේදී කරවිල සම්මත බීජ කිලෝග්‍රෑම් 20 ක් නිෂ්පාදනට කිරීමට ඉලක්ක පිහිටුවා තිබුණද, බීජ නිෂ්පාදනය කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.
 - (iii) 2018 යල කන්නය තුළ පිපිඤ්ඤා සම්මත බීජ කිලෝග්‍රෑම් 20 ක් අපේක්ෂා කර තිබුණද, ග්‍රෑම් 800 ක් පමණක් නිෂ්පාදනය කර තිබුණි.

3.5.3 බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල අඩුපාඩු

(අ) ඉඩම්වල අයිතිය

බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය මධ්‍යස්ථානය සතුව පවතින බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල 10 කින් ලබාගත් තොරතුරු අනුව ගොවිපල 05 කට අදාල ඉඩම්වල නීත්‍යානුකූල අයිතිය ලබාගැනීමට කටයුතු කර නොතිබූ අතර මෙම ගොවිපලවල්වල පවතින වැඩි භූමි ප්‍රමාණයෙන් බීජ නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා භූමිය උපරිම වශයෙන් යොදා ගෙන නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

ගොවිපලේ නම	භූමි ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)	වගාවට යොදාගත් භූමි ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)	වගාවට යොදා නොගත් භූමි ප්‍රමාණය	නීත්‍යානුකූල අයිතිය
අම්බලන්තොට	22	18.8	3.2	නැත
අඹේපුස්ස	60	10	50	නැත
බට අත-හුංගම	172	90	82	නැත
මහඉලුප්පල්ලම	195.69	159.91	35.78	ඇත
පොලොන්නරුව	200.75	146	54.75	ඇත
පිදුරුතලාගල	133	59	74	ඇත
එළවන්කුලම	20.05	18	2.05	ඇත
කුණ්ඩසාලේ	49	14	35	නැත
පැල්වෙහෙර	5	13.5	1.5	නැත
අලුත්තරම	226.5	118.5	108	ඇත

මූලාශ්‍රය - කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

(ආ) කම්කරුවන්ගේ සේවය

(i) රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල මගින් බීජ නිෂ්පාදනය කිරීමේදී ශ්‍රමය බහුලව යොදා ගැනීමට සිදුවේ. භූමිය සකස් කිරීම, බීජ සිටුවීම, පැල සිටුවීම, වගාවන් නඩත්තු කිරීම, අස්වනු නෙලීම සහ බීජ සැකසීම යන කාර්යයන් සඳහා ශ්‍රමය අත්‍යවශ්‍ය වේ. එහෙත් මහ ඉලුප්පල්ලම, පොලොන්නරුව, කුණ්ඩසාලේ, එළවන්කුලම සහ පැල්වෙහෙර යන බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල මගින් ලබාගත් තොරතුරු අනුව ප්‍රමාණවත් පරිදි කම්කරුවන් යොදවා ගැනීමට නොහැකි වීම මත නිෂ්පාදන කටයුතු වලට බාධා පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව මෙම ගොවිපල 5 හි කම්කරු කාර්ය මණ්ඩල විස්තර පහත පරිදි වේ.

ගොවිපලේ නම	තනතුර	අනුමත සංඛ්‍යාව	තත්‍ය සංඛ්‍යාව	පුරප්පාඩු
මහඉලුප්පල්ලම	කම්කරු - ස්ථිර	-	147	-
	කම්කරු- කොන්ත්‍රාත්	44	39	05
පොලොන්නරුව කුණ්ඩසාලේ	කම්කරු - ස්ථිර	97	76	21
	කම්කරු- ස්ථිර කම්කරු (25/2014 ස්ථිර)	15 38	06 29	09 09
එළවත්කුලම	කම්කරු - ස්ථිර	25	15	10
පැල්වෙහෙර	කම්කරු- කොන්ත්‍රාත්	25	21	04

මූලාශ්‍රය - බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල

ii. බීජ ගොවිපල කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය කොන්ත්‍රාත් කම්කරුවන් නියමිත අවස්ථාවලදී යොදා ගැනීමට නොහැකිවීම නිසා බීජ වගා කිරීමේදී හා අස්වනු නෙලීමේදී නියමිත බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්කයන් සපුරාගැනීමට බාධාවක්ව පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. පෞද්ගලික අංශයට සාපේක්ෂව බීජ ගොවිපල තුළ කොන්ත්‍රාත් කම්කරුවෙකු සඳහා ගෙවන වැටුප අඩුවීම මත වගා කටයුතු සඳහා යෝග්‍ය ශරීර සෞඛ්‍ය තත්ත්වයෙන් යුතු කම්කරුවන් යොදවා ගැනීම අපහසු බවට බීජ ගොවිපල කළමනාකරුවන්ගෙන් තොරතුරු ලැබී තිබුණි.

(ඇ) වන සත්ව හානි

කුණ්ඩසාලේ ගොවිපල තුළ එළවළු බීජ නිෂ්පාදනයේ දී වගාව ආරක්ෂා කරගැනීමට සඳහා නිශ්චිත ක්‍රමවේදයක් සකස් නොකිරීම මත ඌරන්, මුවන්, ඉත්තෑවන් සහ මොණරුන් වැනි වන සතුන්ගෙන් විශාල අස්වැන්නක් විනාශ වන බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ පිළිබඳ ආයතන ප්‍රධානීන් දැනුවත් කිරීම හා වගාව ආරක්ෂා කරගැනීමට උපකරණ ඉල්ලා තිබූ නමුත් 2019 දෙසැම්බර් 23 දක්වා ඒවා ලැබී නොතිබූ අතර එළවත්කුලම බීජ ගොවිපල තුළ වල් අලින්ගෙන් ද හානි සිදුවන බවට වාර්තා වී තිබුණි.

(ඈ) භෞතික පහසුකම්

(i) කුණ්ඩසාලේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල සඳහා බීජ ගොවිපල තුළ වගාකරනු ලබන තක්කාලි බීජ ප්‍රාථමික සැකසුම් ක්‍රියාවලියකට භාජනය කිරීම සඳහා නවීන යන්ත්‍රයක් පැවතීම හේතුවෙන් රු.1,940,000 ක් වටිනා ඩෙල්ටා සීඩ් එක්ස්ට්‍රැක්ෂන් යන්ත්‍ර 2 (Delta seed extraction unit 2) ක් භාවිතා කිරීමට හැකියාව තිබියදී භාවිතයට නොගෙන නිෂ්කාර්යව පවතින අතර එම යන්ත්‍ර වෙනත් ගොවිපලකට ලබා දීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ii) පැල් වෙහෙර රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල තුළ වගා කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ස්ථීර ජල සම්පාදන ක්‍රමයක් නොමැතිවීම හා බීජ වෙන් කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය යන්ත්‍ර ගොවිපල සතුව නොපවතින බව නිරීක්ෂණය වූ අතර වගා කටයුතු සඳහා භූමිය සකස් කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා රෝද 2 ට්‍රැක්ටර් 03 ක් සහ රෝද 4 ට්‍රැක්ටර් 2 ක් පැවතියද ඒවා අබලන් තත්ත්වයේ පවතින බවට තොරතුරු ඉදිරිපත් වී තිබුණි.

(ඉ) කුණ්ඩසාලේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල

i. කුණ්ඩසාලේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපලට අයත් භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 49 ක් වන අතර වර්තමානය වන විට බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගැනෙන භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 14 කි. ප්‍රමාණවත් ජල පහසුකම් නොතිබීම නිසා වගාව සඳහා යොදාගත හැකි හෙක්ටයාර් 06 ක පමණ ප්‍රමාණයක් වගාව සඳහා යොදාගැනීමට ඇති අවස්ථා අහිමි වී තිබුණි.

ii. බීජ ගොවිපල තුළ වැසි ජලය එක්රැස් කරගැනීම සඳහා කුඩා වැව් පවතින අතර එම වැව් තුළ මඩ පිරී තිබීම සහ වල් බිහිවීම මත රැස්කරගත හැකි ජල ප්‍රමාණය අඩු වී තිබෙන බව 2019 දෙසැම්බර් 23 කුණ්ඩසාලේ බීජ ගොවිපලේ B කොටසේ වැව් භෞතිකව පරීක්ෂා කිරීමේදී නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව බීජ නිෂ්පාදනයට ප්‍රමාණවත් ජල අවශ්‍යතාවය සපුරා ගත නොහැකිවීම බීජ නිෂ්පාදනයට අහිතකර ලෙස බලපෑම් කරයි.

iii. ගොවිපලට අයත් භූමි ප්‍රමාණය එකම භූමි ප්‍රමාණයක පිහිටා නොමැති අතර භූමිය කොටස් වශයෙන් සමස්ථ භූමි ප්‍රමාණය නියෝජනය වේ. වෙන් වෙන් වශයෙන් පවතින භූමිය මැනීම් කටයුතු සිදුකර සමස්ථ භූමිය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා කටයුතු සලසා නොමැති බැවින් ගොවිපලට අයත් භූමිය අනවසරයෙන් අල්ලා ගැනීමේ අවධානමක් පවතින බවට ගොවිපල කළමනාකරු මගින් තොරතුරු වාර්තා කර තිබුණි.

- iv. රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපලේ පිහිටි ප්‍රදේශයේ වර්ෂයේ ඔක්තෝබර්, නොවැම්බර් හා දෙසැම්බර් යන මාසවලදී මිලිමීටර් 238 – මිලිමීටර් 271 පරාසයක වර්ෂාපතනයක් පවතින බව ගොවිපලේ වර්ෂාපතන වාර්තා අනුව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව ගොවිපලට ජලය ලබාගන්නා ප්‍රධාන ක්‍රමය වැසි ජලය වන බැවින් හා එම වැසි ජලය වර්ෂයේ මාස 03 ක කාලයක් පමණක් පැවැතීම මත මනා ජල කළමනාකරණ ක්‍රමයක් පැවතිය යුතු වුවත් එසේ නොවීම හේතුවෙන් බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.
- v. කුණ්ඩසාල බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල තුළ වගාවන් සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලබාදීමට බිංදු ජල සම්පත් පද්ධතිය 2000 වර්ෂයේදී ස්ථාපිත කර තිබූ අතර මෙම පද්ධතිය අකාර්යක්ෂමව පවතින බැවින් වගාව සඳහා ජලය සම්පාදනය කිරීමේදී වැඩි ජල ප්‍රමාණයක් අපතේ යාම සිදුවන බව 2019 දෙසැම්බර් 23 දින සිදු කරන ලද භෞතික පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය විය.

(ඊ) එළවත්කුලම බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල

2017 හා 2018 වර්ෂවලදී ජල පොම්ප 3 ක ජල සැපයුම් පද්ධතියක් පිහිටුවීමට සහ සූරිය පොම්ප 2 ක් මිලදී ගැනීම සඳහා රු.2,369,000 ක් වැයකර ගොවිපල සඳහා ජලය ලබා ගැනීම සිදු කළද වගා කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය ලබා ගැනීමේදී ජලයෙහි අඩංගු ලවණ ප්‍රමාණය හේතුවෙන් වගාවෙන් අපේක්ෂිත අස්වැන්න ලබා ගැනීමට නොහැකි වන බවත් ජලයෙහි අඩංගු ලවණ ප්‍රමාණය අවම කර වගාව සඳහා යෙදවීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම 2019 දෙසැම්බර් 31 දක්වා සම්පූර්ණ වී නොතිබුණි.

3.5.4 කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ඇති බීජ හා රෝපන ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය මගින් මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කෙරේ. වැඩසටහන සඳහා ගොවීන් තෝරාගෙන ලියාපදිංචි කර පුහුණු කිරීමෙන් අනතුරුව බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මගින් මුදල් ගෙවීමේ පදනම මත ගොවීන්ට වගා කටයුතු සඳහා බීජ නිකුත් කිරීම සිදු කරනු ලබයි. ගොවීන්ගේ වගාවන් ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණයන්ට ලක්කර අස්වනු නෙලීමෙන් පසු ප්‍රදේශීය කාර්යාල මගින් බීජ මිලදී ගැනීම සිදුකරනු ලබයි.

කොන්ත්‍රාත් එළවළු බීජ වැඩසටහන යටතේ 2017 සිට 2019 දක්වා ගොවිත්ගෙන් මිලදී ගත් එළවළු බීජ ප්‍රමාණය පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

බෝගය	2017		2018		2019	
	බීජ ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)	වටිනාකම රු.	බීජ ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)	වටිනාකම රු.	බීජ ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)	වටිනාකම රු.
i. බෝංචි	3,010.5	3,360,450	7,108.55	7,959,630	14,701.25	16,818,325
ii. කරවිල	41.17	126,599	472.4	1,500,270	1,126.6	3,494,975
iii. වැටකොළ	73	211,700	11.7	33,930	263.9	765,310
iv. බණ්ඩක්කා	283	367,900	2016.3	1,674,640	1,967.7	2,341,760
v. පතෝල	149.5	373,750	171.2	428,000	293.2	733,000
vi. තක්කාලි	2.3	27,370	2	27,000	33	441,980
vii. දඹල	209.1	292,740	251.6	352,240	463.7	649,180
viii. නිවිනි	431.7	1,273,515	418.4	1,234,280	247	728,650
ix. මෑ	187.6	487,760	1,293.5	3,363,100	4,111.2	1,0689,120
x. මාළු මිරිස්	2	15,600			7.3	56,940
xi. පිපිඤ්ඤා	103.7	305,915	-	-	59	174,050
xii. බටු	2.5	10,250	-	-	-	-
xiii. බුඕටා	-	-	-	-	2,380.85	2,618,935
එකතුව	4,496.07	6,853,549	11,745.65	16,573,090	25,654.7	39,512,225

මූලාශ්‍රය - බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) 2017, 2018, 2019 වර්ෂ වලදී සමස්ත වැඩසටහනින් සියයට 67 ක්, සියයට 60 ක්, සියයට 57 ක් බෝංචි බීජ මිලදී ගෙන තිබුණි. මෙම වර්ෂ තුන තුළ ඒ සඳහා රු. 28,138,405 ක් වියදම් දරා තිබූ අතර මුළු වියදමින් සියයට 45 ක් විය.

(ආ) සමීක්ෂණයකින් පසු දේශීය එළවළු බීජ වර්ගවල අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන එකී අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම සඳහා රජයේ බීජ ගොවිපල මගින් නිෂ්පාදනය කළ නොහැකි ප්‍රමාණය පමණක් කොන්ත්‍රාත් වැඩසටහන යටතේ නිෂ්පාදනය කර ගත යුතු වුවත්, ඒ අනුව කටයුතු කරන්නේද යන්න විගණනයේදී නිරීක්ෂණය නොවුණි.

(ඇ) කුණ්ඩසාලේ නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂක කාර්යාලයට අයත් ගොවීන් බීජ නිෂ්පාදනයේදී වගාවන් අතර, පවත්වාගත යුතු අවම හුදකලා කිරීමේ පරතරය පවත්වා නොගැනීම මත 2016 යල කන්නයේ සිට 2018 යල කන්නය දක්වා කාල සීමාව තුළ ගොවීන් 11 දෙනෙකුගේ වගාවන් අසාර්ථක වී තිබූ බව කුණ්ඩසාලේ බීජ සහතික කිරීමේ

සේවයේ නිලධාරීන් සිදුකල ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ මගින් නිරීක්ෂණය කර තිබුණි. ඒ අනුව එම ගොවීන්ගේ වගාවන් බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා දායක කර ගත නොහැකි වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

වගා කන්නය	ගොවීන් සංඛ්‍යාව	බෝගයේ නම	වගා බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)
2016 යල	02	තක්කාලි	0.1
		මාළු මිරිස්	0.2
2016/17 යල	08	තක්කාලි	0.1
		මාළු මිරිස්	0.3
		මිරිස්	0.1
2018 යල	01	තක්කාලි	0.1

මූලාශ්‍රය - බීජ සහතික කිරීමේ සේවය (කුණ්ඩසාලේ)

(ඇ) බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා කොන්ත්‍රාත් වැඩ සටහන යටතේ තෝරා ගත් ගොවීන් අවම හුදකලා පරතරය පවත්වා නොගැනීම මත ඔවුන්ගේ වගාවන් ප්‍රතික්ෂේප වීමෙන් බීජ නිෂ්පාදනයේ අපේක්ෂිත ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීමට බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට හැකියාව නොලැබේ. එමෙන්ම ගොවීන්ටද අපේක්ෂිත ආදායම් ලබා ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි. මෙම තත්වය ඇතැම් අවස්ථාවල ගොවීන්ට පාලනය කිරීමට නොහැකි තත්වයන් තුළ සිදුවන්නක් බැවින් ඒ සඳහා බීජ නිෂ්පාදන ගොවීන්ට සහනයක් ලබාදීම මෙන්ම එවැනි තත්වයක් ඇතිවීම වැළැක්වීම හා අවම කිරීම සඳහා කොන්ත්‍රාත් බීජ වැඩසටහන සකස් කිරීම වැදගත් බව නිරීක්ෂණය විය.

- (ඉ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින් කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන සඳහා ගොවීන් ලියාපදිංචි කර ඔවුන්ට අවශ්‍ය ඵලවළු බීජ ලබාදීම සිදු කරයි. 2016 සහ 2017 වර්ෂවල කුණ්ඩසාලේ නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල මඟින් ක්‍රියාත්මක කල කොන්ත්‍රාත් ඵලවළු බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන වියළි කාලගුණය හේතුවෙන් සම්පූර්ණයෙන් අසාර්ථක වී තිබුණි. මෙම තත්ත්වය ඇතැම් කන්නවල අධික වර්ෂාවත්, ඇතැම් කන්නවල අධික වියළි කාලගුණයත් පැවතීම නිසා සිදුවන බැවින් පිළියමක් ලෙස හරිතාගාර තුළ ඵලවළු බීජ නිෂ්පාදනය සිදුකිරීම හෝ වගාවන් සඳහා ජලය ලබාදීමට අවශ්‍ය වැඩ පිළිවෙලක් අවශ්‍ය බව නිරීක්ෂණය කෙරේ.
- (ඊ) ඇතැම් කන්නවල අධික වර්ෂාවත්, ඇතැම් කන්නවල අධික වියළි කාලගුණයත් පැවතීම නිසා ඊට පිළියමක් ලෙස හරිතාගාර තුළ ඵලවළු බීජ නිෂ්පාදනය කිරීම සිදු කල හැකිය. මහනුවර, මාතලේ, කැගල්ල යන ප්‍රදේශවල වර්ග අඩි 500-1000 විශාලත්වයෙන් යුත් හරිතාගාර විශාල ප්‍රමාණයක් පවතින බවත් එම හරිතාගාර හිමිකරුවන් සම්බන්ධකර ගනිමින් බීජ සහතික කිරීමේ සහය ඇතිව බීජ නිෂ්පාදනයට සුදුසු වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කිරීමට 2018 වර්ෂයේදී කුණ්ඩසාලේ කෘෂිකර්ම උපදේශක විසින් අනුමැතියද ඉල්ලා තිබුණද ඒ සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු කර නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.
- (උ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය (Seed and planting material development centre) විසින් 2019 යල කන්නය සඳහා සකස් කරන ලද කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන යටතේ හෙක්ටයාර 6 ක වගා භූමි ප්‍රමාණයකින් බෝංචි බීජ කිලෝග්‍රෑම් 6,000 ක් මිල දී ගැනීමට අපේක්ෂා කර තිබුණද වගා කන්නය තුළ දී බෝංචි බීජ කිලෝග්‍රෑම් 12,439 ක් මිලදී ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව අපේක්ෂිත බෝංචි බීජ ප්‍රමාණයට වඩා බෝංචි බීජ කිලෝග්‍රෑම් 6,439 ක් මිලදී ගෙන තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

බෝංචි වර්ගය	ගොවිපල විසින් ඇති බෝංචි බීජ ප්‍රමාණය	මිලදීගෙන (කි.ග්‍රෑ.)	වැඩසටහනට ගත යුතු බීජ ප්‍රමාණය	අනුව මිලට (කි.ග්‍රෑ.)	අතිරික්ත බීජ ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ.)
ලංකා බටර්		4,740		2,500	2,240
බලංගොඩ නිල් TC		7,699		2,000	5,699
		-		1,500	(1,500)
එකතුව		<u>12,439</u>		<u>6,000</u>	<u>6,439</u>

(උ) කුණ්ඩසාලේ නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය මගින් 2017 යල කන්නයේ සිට 2019 යල කන්නය දක්වා වගා කන්න 6 ක් තුළ ක්‍රියාත්මක කරන ලද කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන පිළිබඳව විගණනයට ලද තොරතුරු අනුව ගොවීන් 82 කු සඳහා ලබා දුන් බීජ ගුණනය කර ආපසු බීජ ලබාදීමක් සිදුවීමක් සිදු වී නොතිබුණි. වගා කන්නය තුළ ගොවීන්ට වගා කිරීම සඳහා ලබාදුන් ඵලවළු බීජ ප්‍රභේදය, ඵම බීජ ප්‍රභේදය අයත් වන බීජ පන්තිය, ලබාදුන් බීජ ප්‍රමාණය සහ වගා කටයුතු අවසානයේ ගොවීන්ගෙන් ආපසු ලබාගත් බීජ ප්‍රමාණය පිළිබඳ විස්තර ඇමුණුම් අංක 04 හි දැක්වේ.

ඒ අනුව කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන යටතේ ගොවීන්ගෙන් බීජ මිලදී ගැනීමේදී බෝංචි බීජ මිලදී ගැනීම කෙරෙහි පමණක් වැඩි අවධානයක් යොමු කර තිබූ අතර අනෙකුත් බීජ මිලදී ගැනීමේදී රජයේ බීජ ගොවිපල මගින් නිෂ්පාදනය කළ නොහැකි ප්‍රමාණය පමණක් අදාළ නිර්ණායක මත පදනම්ව ආර්ථිකභාවයකින් යුතුව මිලදී ගැනීමට ප්‍රමාණාත්මක අවධානයක් යොමුකර නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.5.5 දත්ත පද්ධතියක අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කිරීම

බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් ගොවිපල මගින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන බීජ හා කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන යටතේ මිලදී ගනු ලබන බීජ, කුණ්ඩසාලේ බීජ සැකසුම් මධ්‍යස්ථානය මගින් සකස් කර ඵලවළු බීජ ගබඩාවට භාරදීම සිදු කරනු ලබයි. මෙම බීජ අලෙවි මධ්‍යස්ථාන හරහා මෙන්ම පෞද්ගලික අංශය මගින් බීජ අලෙවි කිරීම සිදුවේ. අලෙවි මධ්‍යස්ථාන මගින් අලෙවි කරනු ලබන ඵලවළු බීජ වර්ගවල අලෙවිය පිළිබඳ තොරතුරු කඩිනමින් ලබාගැනීම ඉදිරි බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන් සඳහා අවශ්‍ය වේ. මෙම විගණනය සඳහා අවශ්‍ය ඉහත ක්ෂේත්‍රවලට අදාළ දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා විශාල කාලසීමාවක් ගත වූ අතර, බීජ අලෙවිසැල්වල අලෙවිය පිළිබඳ දත්ත 2020 ජුනි 10 දක්වා ලබා ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි. ඵලවළු වගාව සඳහා අවශ්‍ය බීජ නිෂ්පාදනය හා සැපයීම පිළිබඳව මූලික වගකීම කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතුවන බැවින් ඒ සඳහා අවශ්‍ය දත්ත කඩිනමින් ලබාගැනීමට හැකිවන පරිදි පරිසරකගත තොරතුරු පද්ධතියක අවශ්‍යතාවය පැවතියද ඵවැනි පද්ධතියක් ස්ථාපිත වී නොතිබුණි.

3.6 බීජ කොඟ පවත්වාගෙනයාම

බීජ ගුණාත්මකව ගබඩා කළ හැකි කාල සීමාව බීජ ගබඩා කිරීමට පෙර තිබූ තෙතමන ප්‍රතිශතය, උෂ්ණත්වය සහ ආර්ද්‍රතාවය යන කරුණු මත රඳා පවතී. ඒ අනුව එළවළු හා අතිරේක ආහාර බෝග ගබඩා කළ යුතු උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 15 ක් වන අතර ආර්ද්‍රතාවය සියයට 40 ක් වේ. මෙම තත්වය යටතේ බීජ ගබඩා කළ හැකි උපරිම කාල සීමාව අවුරුදු 2-5 අතර වන බව බීජ සහතික කිරීමේ හා පැලෑටි සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයේ අදහස වේ. ඒ අනුව බීජ කෙටි කාලසීමාවක් සඳහා ගබඩා කිරීමට පොලිසැක් ඇසුරුම් ද මධ්‍යකාලීනව බීජ ඇසිරීම සඳහා ත්‍රිත්ව ඇළුම්නියම් ඇසුරුම් සහ ඇතුළත පොලිතින් මළ සහිත පොලිසැක් ඇසුරුම් ද දිගු කාලීනව බීජ ඇසිරීම සඳහා ත්‍රිත්ව ඇලුම්නියම් ඇසුරුම් ද භාවිතා කිරීම යෝග්‍ය වේ. බීජ ගබඩා කිරීමේදී වාතාශ්‍රය හොඳින් ලැබීම, ගබඩාව රෝග හා පළිබෝධ හානි වලින් තොරව පිරිසිදුව තබා ගැනීම, බීම හා බිත්ති සමඟ නොගැවෙන ලෙස බීජ ගබඩා කිරීම, වර්ෂා ජලය කාන්දු නොවන ලෙස වහල හා බිත්ති සකසා තිබීම සහ අඩු උෂ්ණත්වය හා වියළි තත්වයේ පවත්වාගෙන යාම බීජ වල ගුණාත්මකභාවය කෙරෙහි සෘජුව බලපාන නමුත් ඒ පිළිබඳව සැලකිලිමත් නොවී කටයුතු කළ අවස්ථා පහත පරිදි නිරීක්ෂණය විය.

3.6.1 ගන්නෝරුව ප්‍රධාන එළවළු බීජ ගබඩාව

ගොවීන්ට වගා කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ගුණාත්මක බීජ අවශ්‍ය අවස්ථාවේදී ලබාදීම සඳහා නිෂ්පාදනය කරනු ලබන බීජ නියමිත ප්‍රමිතීන්ට අනුව සුරක්ෂිතව ගබඩා කර තැබිය යුතුවේ. බීජ හා රෝපන ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් ගන්නෝරුව සහ කුණ්ඩසාලේ බීජ ගබඩා පිළිබඳව සිදු කළ පරීක්ෂා කිරීමේ දී පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) 1977 වර්ෂයට පෙර ඉදිකර තිබූ ගන්නෝරුව බීජ ගබඩාව පරිමාව සඳහා මීටර් 119 ක් වන අතර එහි ගබඩා කල හැකි බීජ ප්‍රමාණය දළ වශයෙන් කිලෝග්‍රෑම් 30,000 ක් පමණ වේ. මෙම ගබඩාවට අමතරව බහාලුම් (Container) 2 ක් බීජ ගබඩා කිරීමට භාවිතා කර තිබුණ ද ඉන් එක් ගබඩාවක ප්‍රතික්ෂේප වූ බීජ ගබඩා කර තිබුණි. 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙම ගබඩා තුළ මූලික, අභිජනන, සම්මත සහ වෙළඳ යන බීජ පංතිවලට අයත් බීජ කිලෝග්‍රෑම් 32,295 ක් ගබඩා කර තිබූ අතර 2019 දෙසැම්බර් 01 දිනට එම පංතිවලට අයත් බීජ කිලෝග්‍රෑම් 44,375 ගබඩා කර තිබුණි. ගබඩා කල හැකි බීජ ප්‍රමාණයට වඩා විශාල බීජ ප්‍රමාණයක් ගබඩාව තුළ රඳවා තිබීම නිසා බීජවල ගුණත්වය ආරක්ෂා කිරීමට එය අහිතකර ලෙස බලපාන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) ගබඩාව තුළ විවිධ බීජ පංතිවලට අයත් බීජ පවතින බැවින් එක් එක් පංතියට අයත් බීජ වෙන වෙනම ගබඩා කිරීමට පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම මත බීජ පංති කිහිපයකට අයත් බීජ එකම පරිශ්‍රය තුළ ගබඩා කර තිබූ අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය. එහෙත් මෙම බීජ මතුපිටින් හඳුනාගත හැකි වන්නේ අදාළ බීජ ඇසුරුම්හි දක්වා ඇති විස්තර ඇතුළත් ලේබලය මගින් වන අතර එහි වෙනසක් සිදු වුවහොත් විවිධ පංතිවලට අයත් බීජ මිශ්‍ර වීමට ඉඩ ඇති වන පරිදි ඒවා ගබඩා කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) ගන්නෝරුව ප්‍රධාන එළවළු බීජ ගබඩාව තුළ ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ නොමැතිවීම නිසා කාර්යාල පරිශ්‍රයේ සහ කාර්යාලයට ඇතුළුවන ස්ථානයට දකුණු පස කන්ටේනර් පෙට්ටි 02 ක බීජ ගබඩා කර තිබෙන ආකාරය නිරීක්ෂණය කල හැකි අතර එහි එක්

කන්ටේනරයක ගුණාත්මක බීජ ගබඩා කර තිබුණද ආසන්න අනෙක් කන්ටේනරය තුළ කල් ඉකුත් වූ බීජ ගබඩා කර තිබුණි.

(ඇ) කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මූලික බීජ රජයේ ගොවිපල මගින්ද සම්මත බීජ රජයේ ගොවිපල, පෞද්ගලික ආයතන හා රජයේ කොන්ත්‍රාත් බීජ වැඩසටහන යටතේ නිෂ්පාදනය කරනු ලැබේ. විශාල පිරිවැයක් දරමින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන මෙම බීජ නියමිත පරිදි අවශ්‍යතාවය අනුව නිකුත් කිරීම බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ කාර්යභාරය වේ. 2014 සිට 2019 වර්ෂය දක්වා කාලච්ඡේදය තුළ නිෂ්පාදනය කරන ලද එළවළු බීජවලට අදාළව පැලවීම දුර්වලවීම මත වටිනාකම රු. 38,338,200 ක් වටිනා බීජ ආසන්න වශයෙන් කි. ග්‍රෑ. 15,000 ක් පමණ අපහරණය කිරීමට නියමිතව පැවතුණි. මේ අනුව අවශ්‍යතාවය මත බීජ නිෂ්පාදනය කිරීම සහ ඒවා නිකුත් කිරීම, බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්ක නිවැරදිව පුරෝකථනය කිරීම කෙරෙහි කළමනාකරණයේ අවධානය යොමු විය යුතු බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඉ) රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල හා කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන යටතේ නිෂ්පාදිත එළවළු වර්ග 08 කට අයත් සම්මත බීජ කිලෝග්‍රෑම් 13556 ක් 2018 වර්ෂය තුළ දී ගන්නෝරුව ප්‍රධාන එළවළු ගබඩාවට ලැබී තිබුණු අතර වර්ෂය තුළ වගා කටයුතු සඳහා නිකුත්කර තිබූ බීජ ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 10867 ක් විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

එළවළු වර්ගය	ලැබීම්	නිකුත් කිරීම්	2018/12/31 දින ශේෂය
තක්කාලි	66	195	1343
බණ්ඩක්කා	2480	1593	2014
කරවිල	929	874	4390
මෑ	1287	2507	2322
දඹල	421	711	3134
පිපිඤ්ඤා	158	3	727
වට්ටක්කා	182	133	50
බෝංචි	8033	4851	13567
එකතුව	13,556	10,867	27552

මූලාශ්‍රය - එළවළු බීජ මධ්‍යස්ථානය (කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව)

- (i) ඉහත තොරතුරු අනුව 2018 වර්ෂයේදී බෝංචි බීජ කිලෝග්‍රෑම් 8033 ගබඩාවට ලැබී තිබූ අතර වර්ෂය තුළ බීජ කිලෝග්‍රෑම් 4,851ක් නිකුත් කර තිබුණි. 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගබඩාව සතු බෝංචි බීජ ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 13,568 ක් විය. බෝංචි බීජ අලෙවි කිරීමට සාපේක්ෂව මිලදී ගත් බීජ ප්‍රමාණය ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතින බවත් කල් ඉකුත් වූ බීජ තොගය තුළ බෝංචි බීජ වල නියෝජනය ඉතා ඉහළ අගයක් ගන්නා බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ii) 2018 වර්ෂය තුළ රශ්මි, නිලිණ, භානිය, මහේෂි සහ KCI යන ප්‍රභේදවලට අයත් සම්මත තක්කාලි බීජ කිලෝග්‍රෑම් 66.8 ක් ගබඩාවට ලැබී තිබූ අතර බීජ කිලෝග්‍රෑම් 195 නිකුත් කර තිබුණි. ඇතැම් කාලවලදී තක්කාලි විශාල අස්වැන්නක් ලැබෙන නිසා අස්වැන්න අපතේ යාම සිදුවේ. එම නිසා තක්කාලි භාවිතා කර තක්කාලි පල්ප (තක්කාලි සෝස්) සෑදීමේ හැකියාව පිළිබඳව කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය විසින් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හඳුන්වා දී ඇති තක්කාලි වර්ග 5 ක් යොදාගෙන පර්යේෂණයක් සිදුකර තිබූ අතර එහිදී තක්කාලි සෝස් පල්ප සඳහා වඩා යෝග්‍යතම තක්කාලි වර්ගය ලෙස “තරිදු” නැමැති තක්කාලි ප්‍රභේදය හඳුනාගෙන තිබූ අතර එම ප්‍රභේද තවදුරටත් දියුණු

කිරීම සුදුසු බව කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය විසින් නිර්දේශ කර තිබුණද 2018 වර්ෂය තුළ තරිදු තක්කාලි බීජ නිෂ්පාදනය කිරීම හෝ නිකුත් කිරීමක් සිදුවී නොතිබුණි.

(iii) 2018 වර්ෂය තුළදී විශාල වට්ටක්කා අස්වැන්නක් ලැබීම හේතුවෙන් ඒවා අලෙවි කරගත නොහැකි වූ ගොවීන් මහත් අසීරුතාවයකට පත් වී තිබුණි. ගොවීන් විශාල වශයෙන් ආනයනික වට්ටක්කා බීජ වගා කිරීමට යොමු වී තිබූ නමුත් වර්ෂය තුළ සම්මත වට්ටක්කා බීජ “පත්මා” නැමැති ප්‍රභේදය නිෂ්පාදනය සහ නිකුත්කිරීම සහ ගබඩාව සතු බීජ ප්‍රමාණය අවම මට්ටමක තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(c) ශ්‍රී ලංකාව තුළ වගා කටයුතුවලට ගොවීන්ට අවශ්‍ය ගුණාත්මක බීජ ලබාදීම සඳහා එක් එක් බීජ වර්ගයෙන් අවම වශයෙන් පවත්වාගත යුතු ප්‍රමාණයන් නිශ්චිතව සඳහන් කර තිබුණද, බීජ වර්ග 10 කට අදාළව පවත්වාගත යුතු අවම තොග ප්‍රමාණය පවත්වාගෙන ගොස් නොමැති බව 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට තොග ශේෂ අනුව නිරීක්ෂණය වේ. විස්තර පහත දැක්වේ.

බීජ වර්ගය	පවත්වාගත යුතු අවම බීජ ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම්	2018.12.31 දිනට ගබඩා කර තිබූ බීජ ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම්	හිඟව පවතින කාලසීමාව
බෝංචි ටී.සී.	300	නැත	වසර 03
වම්බටු පාදාගොඩ	150	නැත	වසර 1 1/2
වම්බටු එස්. එම් 164	200	නැත	
වැටකොළ එල් ඒ 33	300	නැත	
වම්බටු තින්නවෙලි	100	නැත	
බණ්ඩක්කා එම්අයි5	300	127.850	
පතෝල ටීඒ2	500	51.700	
පිපිඤ්ඤා එල්වයි58	150	නැත	
බණ්ඩක්කා එම්අයි7	200	නැත	
කරවිල තින්නවෙලි	100	5.400	
පතෝල තින්නවෙලි	100	නැත	වසර 02
වම්බටු අමන්දා (දෙමුහුන්)	25	8.700	
වම්බටු ලේන ඉරි (දෙමුහුන්)	25	නැත	
බෝංචි සංජය	200	නැත	වසර 01

මූලාශ්‍රය - එළවළු බීජ මධ්‍යස්ථානය (කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව)

බීජ වර්ග 4 ක අවම වශයෙන් තබාගත යුතු බීජ ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 925 ක් වුවද 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගබඩාව සතුව තිබූ බීජ ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 193.650 බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඌ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් එම අලෙවි සැල් මගින් වගා කටයුතු සඳහා අලෙවි කරනු ලැබූ දඹල - ක්‍රිෂ්ණා හා තක්කාලි - තිලිණ යන ප්‍රභේද ප්‍රභේදාත්මක ලක්ෂණ වෙනස්වීම මත බීජ අලෙවි කිරීම 2018 වර්ෂයේ අත්හිටුවා තිබුණි. 2019 දෙසැම්බර් 01 දිනට ක්‍රිෂ්ණා - දඹල සහ තක්කාලි-තිලිණ යන ප්‍රභේදයන්ට අයත් රු.7,530,037 ක් වටිනා බීජ කිලෝග්‍රෑම් 373 ක් ගබඩා කර තිබුණි.

2019.12.01 දිනට බීජ තොගය

බීජ වර්ගය	මූලික බීජ කි.ග්‍රෑ.	සම්මත බීජ කි.ග්‍රෑ.	අභිජනන බීජ කි.ග්‍රෑ.	එකතුව	කි.ග්‍රෑ. ක මිල
දඹල -ක්‍රිෂ්ණා	6.860	-	37.790	44.650	3,000
තක්කාලි - තිලිණ	135.055	192.850	0.810	328.715	22,500

(එ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනයෙන් අභිජනන බීජ අවම ප්‍රමාණයක් ඉල්ලුම් කර තිබුණද එළවළු බීජ මධ්‍යස්ථානය තුළ බෝංචි (සංජය), කරවිල (නිරුණවේලි) යන වර්ගවල පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 200 සහ 150 බැගින් අවම තොග ගබඩාව තුළ පවත්වාගත යුතු වුවද 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට බෝංචි සහ වම්බටු බීජ තොග නොතිබූ අතර කරවිල කිලෝග්‍රෑම් 5.4 ක් පමණක් පැවතුණි.

(ඒ) උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය විසින් හඳුන්වා දී තිබූ එළවළු ප්‍රභේද 14 කට අදාළව බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රධාන එළවළු බීජ ගබඩාව තුළ 2019 දෙසැම්බර් 01 දිනට පැවති තොග පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.
මේ සම්බන්ධ විගණන නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

(i) උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය විසින් දිරිස කාලීනව සිදු කරන ලද පර්යේෂණවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස හඳුන්වා දී තිබූ කරවිල (නිරෝගී F1 Hybrid) යන එළවළු ප්‍රභේදයට අදාළ මූලික, අභිජනන සහ සම්මත යන බීජ පංතිවලට අදාළ කිසිදු බීජ ප්‍රමාණයක් ගන්නෝරුව බීජ ගබඩාව සතුව නොපවතින බව හා වම්බටු (Hordi Lenair) සම්මත බීජ කිලෝග්‍රෑම් 25 ක සුළු ප්‍රමාණයක් පමණක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

මේ හේතුවෙන් මෙම ප්‍රභේදය නිෂ්පාදනය කර වගාකරුවන් අතර බෙදාහැරීම සඳහා නිශ්චිත වැඩපිළිවෙලක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය කෙරේ.

(ii) බීජ හා රෝපන ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් ගන්නොරුව ප්‍රධාන ඵලවළු බීජ ගබඩාව තුළ 2019 දෙසැම්බර් 01 දිනට පැවති අභිජනන බීජ පිළිබඳ තොරතුරු අනුව ඵලවළු ප්‍රභේද 65 කට අදාළ අභිජනන තොග ප්‍රමාණය උපරිමය කිලෝග්‍රෑම් 216 ත් අවමය ග්‍රෑම් 15 ත් අතර පරාසයක පැවතුණි. එම බීජ ප්‍රභේදවලින් බීජ ගබඩාව තුළ පවත්වා ගත යුතු අවම තොග ප්‍රමාණය නිර්ණය කර නොතිබූ අතර, පහත දැක්වෙන ඵලවළු ප්‍රභේද 17 ක අභිජනන බීජ ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 01 ට අඩු ප්‍රමාණයක පැවතුණි.

බීජ වර්ගය	බීජ ප්‍රභේදය	2019 දෙසැම්බර් 01 දිනට බීජ තොගය (ග්‍රෑම්)
මාළ මිරිස්	L.Y.W.	570
වැටකොළ	ආසිරි	105
මෑ	හවරි	970
බුඹුරා	බී. එස්. 1	800
බණ්ඩක්කා	එම්. අයි. 5	350
පතෝල	නින්තවෙලි	260
නිවිති	යෝධ	20
තක්කාලි	ටී. 146	315
තක්කාලි	කිලින	810
තක්කාලි	කේ. සී. - 1	915
තක්කාලි	රවි	600
තක්කාලි	රශ්මි	775
තක්කාලි	ලංකා ෂවර්	475
දඹුල	එස්. එල්. එස්. 44	50
බණ්ඩක්කා	OK - 2	150
මාළ මිරිස්	ප්‍රාර්ථනා Hyw.F1	015
වට්ටක්කා	පද්මා	710

මූලාශ්‍රය - ඵලවළු බීජ මධ්‍යස්ථානය - කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

3.6.2 කුණ්ඩසාලේ රජයේ බීජ ගබඩාව

(අ) 2004 වර්ෂයේ ඉදිකරන ලද කුණ්ඩසාලේ රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල පරිශ්‍රය තුළ පිහිටා තිබෙන කුණ්ඩසාලේ බීජ ගබඩාවේ පරිමාව සඳහා මීටර් 225 ක් වන අතර එහි ගබඩා කල හැකි බීජ ප්‍රමාණය දළ වශයෙන් කි. ග්‍රෑ. 40,000 ක් පමණ වේ. එහෙත් ගබඩා කරනු ලබන බීජ වර්ග අනුව ගබඩා කල හැකි බීජ ප්‍රමාණය වෙනස් විය හැක. 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගබඩා කර තිබූ බීජ ප්‍රමාණය කි. ග්‍රෑ. 29,726 ක් වූ අතර 2019 දෙසැම්බර් 01 දිනට කි. ග්‍රෑ. 30,785 ක් ගබඩා කර තිබුණි. බීජ ගබඩාව තුළ 2019 දෙසැම්බර් 01 දිනට පැවති ඵලවළු වර්ග 16 කට අදාළ සම්මත බීජවලින් සියයට 74 ක් ඵලවළු වර්ග දෙකක බීජ නියෝජනය විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

අනු අංකය	ඵලවඵ වර්ගය	ප්‍රමාණය කි. ග්‍රෑම්	ප්‍රතිශතය
i.	බෝංචි	15,318.700	49.76
ii.	මෑ	7,412.700	24.08
iii.	බණ්ඩක්කා	2,812.775	9.14
iv.	කරවිල	1,763.200	5.73
v.	කවිපි	1,007.700	3.27
vi.	රාඛු	848.200	2.76
vii.	දඹල	438.700	1.43
viii.	නිවිති	355.400	1.15
ix.	පතෝල	337.300	1.10
x.	තම්පලා	140.690	0.46
xi.	බටු	93.300	0.30
xii.	පිපිඤ්ඤා	81.950	0.27
xiii.	පැණි කොමඩු	70.300	0.23
xiv.	මාළු මිරිස්	50.000	0.16
xv.	තක්කාලි - තිලිණි	33.600	0.11
xvi.	තිබ්බටු - බිංදු	20.800	0.07

30,785.315

මූලාශ්‍රය - ඵලවඵ බීජ මධ්‍යස්ථානය (කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව)

(ආ) කුණ්ඩසාලේ රජයේ බීජ ගබඩාවේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති තොග තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණ කරුණු ලැබේ.

- (i) 2019 දෙසැම්බර් 01 දිනට ගබඩාව සතු මුළු සම්මත බීජ ප්‍රමාණයෙන් සියයට 50 ක් බෝංචි බීජ ගබඩා කර තිබුණි.
- (ii) ගබඩාව තුළ පැවති සම්මත බීජ තොගය තුළ වර්ෂ 5 කට වඩා පැරණි මෑ, කරවිල සහ පතෝල යන ප්‍රභේදවලට අයත් බීජ කි. ග්‍රෑ. 3,783 ක් පැවති අතර ඵම තොගය සමස්ථ බීජ තොගයෙන් සියයට 12 නියෝජනය කරන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (iii) නිෂ්පාදන වැඩසටහන් මගින් අපේක්ෂිත ඵලවඵ බීජ නිෂ්පාදන ඉලක්ක ලගා කර ගැනීමට නොහැකිවීම නිසා ඵලවඵ වර්ග 5 කට අයත් බීජ තොග මට්ටම කි. ග්‍රෑ. 100 අඩුවෙන් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(iv) බීජ ගබඩා කිරීමේ දී වාතාශ්‍රය හොඳින් නොලැබෙන පරිදි බීජ ගබඩා කර තිබීම සහ බිත්ති සමඟ ගැටෙන ලෙස බීජ ගබඩා කර තිබීම නිරීක්ෂණය විය. මීට අමතරව කල් ඉකුත් වූ බීජ ගබඩාව තුළ පවතින බව 2019 දෙසැම්බර් 23 දින සිදුකල භෞතික පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය විය.

(v) කුණ්ඩසාලේ බීජ ගබඩාව තුළ කල් ඉකුත් වූ කරවිල බීජ කි. ග්‍රෑ. 609.9 ක් පැවති අතර 2018 බීජ අලෙවි මිල අනුව එහි වටිනාකම රු.3,354,450 ක් විය. අදාළ බීජ තොගය පර්යේෂණ කටයුත්තක් සඳහා ලබා දුන් බවට කරුණු දක්වා තිබුණද ගබඩා පරිශ්‍රයෙන් ඉවත් කරගෙන නොතිබීම නිසා සජීවී බීජ තොග සමග අදාළ බීජ තොගය ගබඩා කර තිබෙන බව නිරීක්ෂණය විය.

යහපත් තොග පාලන ක්‍රමයක් තුළ අවම වශයෙන් පවත්වාගත යුතු තොග මට්ටම් තීරණය කර ඒ අනුව නියමිත තොග ප්‍රමාණයන් පවත්වාගෙන යාම, අදාළ තොග කල් ඉකුත්වීමට පෙර භාවිතා කිරීම සහ කල් ඉකුත් වූ බීජ තොග වගාව සඳහා යොදා ගැනීමට හැකි ගුණාත්මක බීජ තොග වලින් වෙන්කර වෙනත් ස්ථානයක තැබීම සිදු කළ යුතු වුවද ඉහත නිරීක්ෂණ අනුව කුණ්ඩසාලේ බීජ ගබඩාව තුළ තොග පාලනය දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

3.7 බීජ අලෙවි කිරීම

3.7.1 බීජ මිල තීරණය කිරීම

බීජ හා රෝපන ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයට අයත් අලෙවි සැල් මගින් අලෙවි කරනු ලබන එළවළු බීජ රජයේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල තුළ නිෂ්පාදිත එළවළු බීජවලින් හා කොන්ත්‍රාත් බීජ වැඩසටහන් යටතේ මිලදී ගනු ලබන බීජවලින් සමන්විත වේ. මෙම බීජ අලෙවි මිල තීරණය කිරීම කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ මිල කමිටුව මගින් සිදු කරනු ලබන අතර, බීජ නිෂ්පාදන වියදම හෝ මිලදී ගැනීමේ පිරිවැයට යම් ප්‍රතිශතයක ලාභයක් එකතු කොට මිල තීරණය කරනු ලබයි. බීජ මිල තීරණය කිරීමේදී ලාභය පමණක් නොව සමාජ ආර්ථික බලපෑමද සැලකිල්ලට ගනු ලබයි. පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන විසින් දේශීය බීජ මෙන්ම ආනයනික බීජ ද අලෙවි කරනු ලබන අතර ඒ සඳහා මිල නියම කිරීමක් සිදුකර නොමැති බව නිරීක්ෂණය වේ.

3.7.2 බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් බීජ අලෙවි සැල් මගින් බීජ අලෙවි කිරීම

(අ) කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය මගින් ඊට අයත් බීජ ගොවිපළ මගින් මෙන්ම කොන්ත්‍රාත් වැඩසටහන යටතේ බීජ නිෂ්පාදනය කරන අතර, එම බීජ අලෙවි කිරීම සඳහා ගන්නා රුව එළවළු බීජ මධ්‍යස්ථානයේ ඇතුළු බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය අලෙවි සැල් 30 ක් මගින් සිදු කරයි. බීජ අලෙවිය පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ

මාසය	බීජ අලෙවි ආදායම		
	2017	2018	2019
ජනවාරි	6,914,396	5,397,696	5,928,669
පෙබරවාරි	5,055,952	2,860,729	4,319,827
මාර්තු	5,409,303	7,729,935	5,444,467
අප්‍රේල්	2,428,986	3,450,199	4,489,528
මැයි	3,540,110	3,333,740	5,096,566
ජූනි	3,112,632	436,352	5,607,677
ජූලි	3,405,144	2,751,426	4,685,399
අගෝස්තු	5,865,924	5,728,412	6,001,679
සැප්තැම්බර්	17,156,780	5,236,821	5,472,514
ඔක්තෝබර්	14,328,965	11,316,323	6,127,608
නොවැම්බර්	6,227,246	8,260,611	5,623,303
දෙසැම්බර්	5,832,785	16,248,750	1,531,916
2020/06/ දින පිළිතුර			2,069,620
අනුව එකතු විය යුතු ආදායම			
එකතුව	79,278,223	76,680,996	62,398,777

මූලාශ්‍රය - එළවළු බීජ මධ්‍යස්ථානය (කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව)

මෙම දත්ත තවදුරටත් විශ්ලේෂණාත්මක ලෙස ඇමුණුම් අංක 5 හි දැක්වෙන අතර අදාළ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

ගන්නෝරුව ප්‍රධාන එළවළු බීජ ගබඩාව ආශ්‍රිත අලෙවි සැල් සමස්ථ බීජ අලෙවි ආදායම 2017 සිට 2019 දක්වා පිළිවෙලින් රු. 79,278,223, 76,680,996 සහ 62,398,777 ලෙස ක්‍රමයෙන් අඩු වී තිබුණු අතර, 2017 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2019 වර්ෂයේ බීජ අලෙවි ආදායම සියයට 21 කින් අඩු වී තිබුණි. මේ සඳහා බලපාන හේතූන් මොනවාද යන්න කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණනය වෙත වාර්තා කර නොතිබුණි.

(ආ) දේශීය බීජ මිලදී ගැනීමේදී ගොවීන්ගේ ගැටළු

- (i) එළවළු අලෙවි කර ගැනීම සඳහා දඹුල්ල සහ තඹුත්තේගම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවලට පැමිණෙන ගොවීන්ගෙන් ලබා ගත් තොරතුරු අනුව වගා කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය අවස්ථාවේදී දේශීය බීජ වෙළඳපල තුළ මිලදී ගැනීමට නොමැති බව සඳහන් කර තිබුණි.
- (ii) ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානවලින් ලබා ගත් තොරතුරු අනුව අවශ්‍ය අවස්ථාවේදී බීජ මිලදී ගැනීමට නොහැකිවීම මත වගා කන්නය ආරම්භයේදී ගොවීන්ට බීජ ලබාදීමට නොහැකි බව සඳහන් කර තිබුණි.
- (iii) බදුල්ල දිස්ත්‍රික් ගොවි සංවිධාන බල මණ්ඩලය විසින් 2017 ජූලි 18 දින බදුල්ල දිස්ත්‍රික් ලේකම්තුමා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද ලිපිය මගින් අභාවයට යන දේශීය බීජ වර්ග රැක ගැනීම සඳහා ගොවි සංවිධානවලට දේශීය බීජ ලබා දෙන ලෙස යෝජනා කර තිබුණි. මේ අනුව දේශීය බීජ සඳහා ගොවීන්ගෙන් ඉහළ ඉල්ලුමක් පවතින බව නිරීක්ෂණය වේ.

3.7.3 ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මගින් කෙරෙන බීජ අලෙවි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය

ගොවීන් සමඟ කටයුතු කරනු ලබන ආසන්නතම රාජ්‍ය ආයතනය වන ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන හරහා මෙම එළවළු බීජ බෙදා හැරීම සිදු කරනු ලබන යාන්ත්‍රණය පිළිබඳ දිවයින පුරා පිහිටි ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන 15 ක 2017 සිට 2019 දක්වා කාල සීමාව තුළ බීජ මිල දී ගැනීම පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගැනීම සිදු කරන ලදී.

ඒ පිළිබඳ පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- (අ) ගොවිජන මධ්‍යස්ථාන 15 කින් 04 ක් පමණක් 2017 සිට 2019 දක්වා කාල සීමාව තුළ බීජ බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් අලෙවි සැල් මගින් පිළිවෙළින් රු.188,240,රු.227,732 ක් සහ රු.79,205 ක් වටිනා බීජ මිල දී ගෙන තිබුණු අතර ඉතිරි මධ්‍යස්ථාන 11 ක් විසින් පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන වලින් පිළිවෙළින් රු.1,126,106, රු.1,234,375 ක් සහ රු.1,045,344 ක් වටිනා බීජ මිල දී ගෙන තිබුණි.

(ආ) ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මගින් එළවළු බීජ මිලදී ගැනීමේදී බීජ අලෙවි ආයතන විසින් ලබාදෙන පහසුකම් පිළිබඳව සලකා බලන බව නිරීක්ෂණය විය. මෙහිදී බාහිර ආයතන මගින් සපයනු ලබන ඇතැම් පහසුකම් රාජ්‍ය ආයතන මගින් නොසැපයීම මත බාහිර ආයතනවලින්ම බීජ මිලදී ගැනීමට පෙළඹී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

බාහිර ආයතන මගින් සපයනු ලබන එම පහසුකම් පහත පරිදි වේ.

- ණය පදනම මත බීජ ලබාදීම.
- නොවිකිණි ඉතිරි වන හා කල් ඉකුත් වූ බීජ ආපසු බාර ගැනීම.
- ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වෙත බීජ ප්‍රවාහනය කරදීම.
- අවශ්‍ය අවස්ථාවේ බීජ ලබාදීම.
- බීජ මිලදී ගැනීමේදී වට්ටම් ලබාදීම.
- බීජ පැලවීම දුර්වල තත්ත්වයක නොවීම.

මෙම පහසුකම් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ බීජ හා රෝපන ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය මගින් බෙදා හරිනු ලබන බීජ සම්බන්ධව ලබා නොදෙන බව උක්ත ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය විසින් විගණනය වෙත වාර්තා කර තිබූ බැවින් වෙළඳපල සමීක්ෂණ මගින් ගැටළු හඳුනාගෙන අවශ්‍ය පිළියම් යෙදීම කෙරෙහි අවධානය යොමුකර නොතිබුණි.

3.7.4 ව්‍යාප්ති හා පුහුණු අංශයෙන් වැඩ සටහන් සඳහා බීජ මිලට ගැනීම

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාප්ති හා පුහුණු අංශයෙන් ක්‍රියාත්මක කළ බීජ බෙදාදීමේ වැඩසටහන් සඳහා බීජ මිලදී ගැනීමේදී 2017 වර්ෂයේදී හා 2019 වර්ෂයේදී මාළු මිලිස්, වැල් බෝංචි හා බණ්ඩක්කා යන බීජ වර්ග 03 කිලෝ ග්‍රෑම් 65.3 ක් රු. 27,800 කට මිලදී ගෙන තිබුණේ පෞද්ගලික අලෙවි සැල්වලිනි.

3.7.5 කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හඳුනා ගන්නා ලද දේශීය බීජ ගොවීන් අතර ප්‍රචලිත නොවීමට බලපාන ලද හේතූන්

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ නිෂ්පාදනය කරනු ලබන දේශීය බීජ ගොවීන් අතර ප්‍රචලිත නොවීමට බලපාන ලද හේතූන් පහත පරිදි වන බව කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ කා.දෙ./02/29/A අංක දරන හා 2020 පෙබරවාරි 13 දිනැති ලිපියෙන් දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව මෙම ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා සුදුසු දිගු කාලීන වැඩපිළිවෙලක් ආරම්භ කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු වී නොතිබුණි.

- (අ) වාර්ෂිකව ලබාදෙන ප්‍රතිපාදන මත බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම හා මිලදී ගන්නා බීජ ප්‍රමාණය තීරණය වීම.
- (ආ) දැනට දීප ව්‍යාප්තව අලෙවි සැල් 34 ක් පවතින අතර අලෙවි ප්‍රවර්ධනය සඳහා ප්‍රමාණවත් පරිදි අලෙවි කිරීමේ ස්ථාන, ප්‍රවාහන පහසුකම් හා නිලධාරීන්ගේ හිඟකම නිසා නිසි කන්තයට බීජ බෙදාහැරීමේ අපහසුතාවයන් පවතී. යාපනය, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය වන පරිදි අලෙවිසැල් පිහිටුවීම සඳහා සුදුසු ස්ථාන නොමැති වීම.
- (ඇ) ගුණාත්මක ඉහල අගයක් ගන්නා දේශීය ප්‍රභේදවල බීජ සඳහා පවතින ඉල්ලුමට වඩා වැඩි ඉල්ලුමක් ප්‍රමාණාත්මකව වැඩි අස්වැන්නක් සහිත ආනයනික දෙමුහුම් බීජ වලට පැවතීම හා ඒවා සඳහා ආකර්ෂණීය පැකේජ පෞද්ගලික අංශය මගින් ලබා දීම.
- (ඈ) ප්‍රමාණවත් ශීත හා සාමාන්‍ය ගබඩා පහසුකම් නොමැති වීම.
- (ඉ) ගොවිපලවලට ප්‍රමාණවත් පරිදි සේවක හා යන්ත්‍ර සූත්‍ර හිඟය නිසා නියමිත කන්තයට බීජ නිපදවා සකසා ලබා දීමට නොහැකි වීම.
- (ඊ) රටපුරා ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවා ඇතත්, ඒවායේ පවතින අලෙවිසැල් මගින් පුද්ගලික අංශය විසින් නිපදවන බීජ අලෙවිය සඳහා වැඩි කැමැත්තක් දැක්වීම සහ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ බීජ අලෙවිය සඳහා අඩු ප්‍රමුඛත්වයක් පැවතීම මේ සඳහා පෞද්ගලික අංශය මගින් ලබාදෙන ඉහළ වටිමේ අගය ප්‍රධාන ලෙස හේතුවේ.
- (උ) දේශීය බීජ පිළිබඳව ගොවීන් දැනුවත් වීම ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- (ඌ) පවතින ජංගම සේවා රථ ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- (එ) වෙන්කරනු ලබන ප්‍රතිපාදන සීමා මත එළවළු වගාවේදී ගොවීන්/යොමුකිරීම සඳහා පවත්වනු ලබන පුහුණු ක්ෂේත්‍ර ආදර්ශන ප්‍රමාණය අඩුවීම හා ව්‍යාපෘති යටතේ එළවළු වගාව ප්‍රවර්ධන කටයුතු සිදුකිරීමේ ප්‍රවණතා අඩුවීම හා නොමිලේ බීජ ලබාදීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම අඩුවීම.
- (ඒ) අවශ්‍ය කාල සීමාවට හා නියමිත ප්‍රමාණයට බීජ සැපයුමක් නොමැතිවීම සහ ග්‍රාමීය මට්ටමින් සහ දේශීය ප්‍රභේදවල ගබඩා කිරීමේදී හා සැකසීමේදී සිදුවන ගැටලු නිසා පුරෝහණ ප්‍රතිශතය අඩුවීම
- (ඔ) කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් නිපදවූ දේශීය දෙමුහුම් එළවළු ප්‍රභේදවල බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ දායකත්වය අඩුවීම.

04. නිර්දේශ

- (අ) රජයේ බීජ ප්‍රතිපත්තියට අනුව සුදුසු බීජ පරීක්ෂණ මගින් තහවුරු කර ගත් පසුව එම බීජ ගොවීන්ට සැපයීමේ දී පිරිවැය අවම කර ගැනීමට පෞද්ගලික අංශය සමඟද සාකච්ඡා කර අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.
- (ආ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් රටේ අවශ්‍යතාවයට ප්‍රමාණවත් බීජ සැපයීම සඳහා වගා කන්න පදනම මත සකස්කරන බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන නිවැරදි හා කාලීන තොරතුරු පදනම් කරගෙන සැලසුම් කළ යුතුය. එම බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන තරා තොරතුරු සමග සසඳා විචලතාවයන් අවම කිරීමට ඉදිරි පියවර ගත යුතුය.
- (ඇ) ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු වගාවට දේශීය බීජ බහුලව යොදා ගැනීම සඳහා දේශීය බීජ පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදු කිරීම, ගොවීන්ගේ බීජ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම, ආනයනික බීජ සමග තරඟ කළ හැකි දේශීය එළවළු බීජ හඳුන්වාදීම සඳහා අදාළ පර්යේෂණ කිරීම, එම පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල හඳුන්වාදෙනු ලැබූ බීජ ගොවීන් වෙත ලබාදීම සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ඇති ආයතන අතර මනා සම්බන්ධීකරණයක් ඇතිකිරීම.
- (ඈ) උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින් ගැටළු ඇතිවියහැකි බීජ ප්‍රභේද හඳුනාගෙන එම ගැටළු නිරාකරණය කිරීම සඳහා නිශ්චිත ක්‍රමවේදයක් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ඉහළ පාරිභෝගික ඉල්ලුමක් පවතින කැරට් වැනි එළවළු සඳහා ප්‍රභේද වැඩිදියුණු කර ගොවීන්ට ලබා දීම.
- (ඉ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් රටේ අවශ්‍යතාවය මත අවම ආරක්ෂිත බීජ තොග පවත්වාගෙන යාම සඳහා බීජ තොග මට්ටම් නිශ්චය කර පවත්වාගෙන යාම.
- (උ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපළවල් 27 තුළ පවතින ප්‍රයෝජනයට නොගත් භූමි ප්‍රමාණය සංවර්ධනය කර බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගැනීමට කටයුතු කිරීම සහ ගොවිපළවල්වල පවතින ජල ගැටලුව විසඳීමට අවශ්‍ය ක්‍රමවේද සකස් කිරීම.
- (ඌ) බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීම සඳහා පවතින ගබඩාවල ගුණත්වය අවශ්‍ය ප්‍රමිතීන්ට අනුව වැඩිදියුණු කිරීම සහ ගබඩා ධාරිතාවය වර්ධනය කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම, අවශ්‍ය ශීත ගබඩා පහසුකම් වැඩිදියුණු කර ගැනීම.

- (ඵ) බීජ ගොවිපල පවත්වා ගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය පුහුණු ශ්‍රමය දීර්ඝකාලීනව පවත්වාගෙන යාම, ජල ගැටළුව විසඳීම සඳහා වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- (ඵ) බීජ ගොවිපලවල් තුළ කාර්යක්ෂමතාවය ඉහල නැංවීම සඳහා පවතින පහසුකම් පුළුල් කිරීම හා නවීකරණය කිරීම.
- (ඹ) බීජ අලෙවි කිරීම සඳහා බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ අලෙවි සැල්වලට අමතරව ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ඇතුළු රාජ්‍ය ආයතන සම්බන්ධ කර ගැනීමට පුළුල් වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම.
- (ඹ) කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන යටතේ කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බීජ නිෂ්පාදනය කරන ගොවීන්ට නිසි සුපරීක්ෂණයක් සහිතව අවශ්‍ය පහසුකම් ලබා දීම. (ආරක්ෂිත ගෘහ තුළ බීජ නිෂ්පාදනය දිරිමත් කිරීම.)
- (ක) බීජ සහතික කිරීමේ හා පැළෑටි සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය මගින් බීජ වල ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම සඳහා පවත්වාගෙන යනු ලබන බීජ සහතික කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පවත්වාගෙනයාමට අවශ්‍ය භෞතික පහසුකම් ලබාදීම

 ඩබ්ලිව්.පී.සී.චන්ද්‍රසේන
 විගණකාධිපති

2021 පෙබරවාරි 01 දින

උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින් හඳුන්වාදුන් නව එළවළු ප්‍රභේද

එළවළු වර්ගය	ප්‍රභේදය	හඳුන්වා දුන් වර්ෂය	හෙක්ටයාරයක එලදාව(ටොන්)
තක්කාලි	Hordi Tomato- hybrid 03	2019	53
බෝංචි	PB 161 (Keklu)	2017	23-25
	Gannoruwa bill	2013	30
	Hordi Green	2012	28
	Bandarawela Green	2012	18-20
වට්ටක්කා	Padma	2016	15-20
මාළු මිරිස්	F1 Prarthana	2015	20-25
කරවිල (නිරෝගී)	F1 Hybrid	2015	15-20
මෑ	A(9)-Gannoruwa	2015	21-24
	Gannoruwa -Hawari	2012	35
පිපිඤ්ඤා	HORDI Green	2012	40-45
	HORDI White	2013	
තම්පලා	HORDI Tampala	2013	25
වටකොළ	Gannoruwa Ari	2013	30
බටු	Hordi Lenairi	2011	35-40
බණ්ඩක්කා	OKH-1-F	2011	30
කැරට්	Lanka Carrot	2011	30-35

කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන යටතේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය අසමත් වීම මත ප්‍රතික්ෂේප වූ බීජ

පිළිබඳ විස්තර

2019 වර්ෂය

නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය	ප්‍රතික්ෂේප වූ බීජ වර්ගය	ප්‍රතික්ෂේපිත බීජ ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	8
බී.බෝ.නි.ඒකකය රිකිල්ලගස්කඩ	තක්කාලි	3
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	3
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	1.8
බී.බෝ.නි.ඒකකය රිකිල්ලගස්කඩ	තක්කාලි	10.1
බී.බෝ.නි.ඒකකය රිකිල්ලගස්කඩ	තක්කාලි	2.7
බී.බෝ.නි.ඒකකය රිකිල්ලගස්කඩ	තක්කාලි	14.3

2018 වර්ෂය

නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය	ප්‍රතික්ෂේප වූ බීජ වර්ගය	ප්‍රතික්ෂේපිත බීජ ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	5
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	6
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	5
බී.බෝ.නි.ඒකකය රිකිල්ලගස්කඩ	තක්කාලි	5
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	2
බී.බෝ.නි.ඒකකය රිකිල්ලගස්කඩ	තක්කාලි	3
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	5
බී.බෝ.නි.ඒකකය රිකිල්ලගස්කඩ	තක්කාලි	2
බී.බෝ.නි.ඒකකය රිකිල්ලගස්කඩ	තක්කාලි	8
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	7
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	3
බී.බෝ.නි.ඒකකය රිකිල්ලගස්කඩ	තක්කාලි	2
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	3
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	9
කුණ්ඩසාලේ	තක්කාලි	7

මූලාශ්‍රය - බීජ සහතික කිරීමේ සේවය -ගන්තෝරුව

එළවළු බීජ නිෂ්පාදනය පිළිබඳ තොරතුරු - කුණ්ඩසාලේ බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපල (2016 යල කන්නයේ සිට 2018/2019 මහ කන්නය දක්වා)

එළවළු වර්ගය	ප්‍රභේදය	බීජ නිෂ්පාදනය කළ වගා කන්න ප්‍රමාණය	අපේක්ෂිත මුළු බීජ ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)	නිෂ්පාදනය කළ බීජ ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)	ප්‍රතිශතය
<u>දෙමුහුම් බීජ</u>					
වම්බටු	කෝඩ් ලේනඉරි	2016/2017 - 2018/2019 වගා කන්න 5	75	10	13
තක්කාලි	හානිය/මහෝමි/රවි	2016 යල- 2018 යල වගා කන්න 5	36	13.7	38
කරවිල	හෝඩ්/MI5/නිරෝගා	2016 යල - 2017 යල වගා කන්න 3	60	13.2	22
පිපිඤ්ඤා <u>මූලික බීජ</u>	ගන්නෝරුව ග්‍රීන්	2016/2017 මහ කන්නය	24	-	0
බෝංචි	TC/කැකුළු	2016/2017 මහ -2018/2019 මහ වගා කන්න 3	780	39	5
කරවිල	මාතලේ ග්‍රීන්	2017 යල - 2018/2019 මහ වගා කන්න 3	660	549	83
බුම්බාචෝ	BS-1	2017 යල	300	-	0
පිපිඤ්ඤා තක්කාලි	ගන්නෝරුව ග්‍රීන් නිලිණ/ලංකා වෙරි/රජිත	2017 යල 2017 යල - 2018 යල වගා කන්න 5	24 79	0.9 73.6	4 93
වම්බටු	පාදාගොඩ	2016/2017 මහ - 2018 යල වගා කන්න 3	135	-	0
පතෝල	TA-2	2016 යල - 2018 යල වගා කන්න 5	555	253	45
<u>සම්මත බීජ</u>					
බෝංචි	TC/බණ්ඩාරවෙල නිල්/WET	2016/2017 මහ - 2018/2019 මහ වගා කන්න 2	440	-	0
කරවිල	MC-43/මාතලේ ග්‍රීන්	2016/2017 මහ -2018 යල වගා කන්න 4	1120	584	52
පිපිඤ්ඤා	LY58	2016/2017 මහ 2018/2019 මහ වගා කන්න 3	360	-	0
වැටකොළ	ගන්නෝරුව ආට්	2016 යල -2016/2017 මහ වගා කන්න 2	480	83.8	17
බණ්ඩක්කා තක්කාලි	MI5 රජිත/රජිම්/නිලිණ	2017/2018 මහ කන්නය 2016 යල - 2018/2019 මහ වගා කන්න 6	600 600	119.8 491.7	20 82
වම්බටු	SM164/පාදාගොඩ	2016 යල -2018/2019 මහ වගා කන්න 3	450	203.7	45
පතෝල	TA2	2017 යල 2018/2019 මහ වගා කන්න 4	1200	403.4	34

ඇමුණුම 04

කොන්ත්‍රාත් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන යටතේ ගොවීන්ට ලබාදුන් බීජ ප්‍රමාණය සහ ගුණනය කිරීමෙන් පසු ආපසු ලබාගත් බීජ පිළිබඳ විස්තර

බෝගය	ප්‍රභේදය	බීජ ලබාදුන් ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ලබාදුන් බීජ ප්‍රමාණය කි. ග්‍රෑම්	ගොවීන්ගෙන් ලබාගත් බීජ ප්‍රමාණය	වටිනාකම	බීජ පංතිය
පතෝල	TA - 2	04	2400	-	-	සම්මත
	TA - 2	01	600	-	-	මූලික
තක්කාලි	ලංකා පවර්	07	175	-	-	සම්මත
	රශ්මි	09	315	-	-	සම්මත
මාළු මිරිස්	CA 8	05	500	-	-	සම්මත
දඹල	SLS 44	04	3.6	-	-	මූලික

2017/18 මහ කන්නයේ කොන්ත්‍රාත් එළවළු බීජ නිෂ්පාදනය

බෝගය	ප්‍රභේදය	බීජ පංතිය	බීජ ලබාදුන් ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ආපසු බීජ ලබාදුන් ගොවීන් සංඛ්‍යාව	බීජ	ගොවීන්ට ලබාදුන් බීජ ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)	ආපසු ගොවීන් ලබාදුන් බීජ ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)
කරවිල	මාතලේ	මූලික	13	05		11.8	141.86
	කොළ	මූලික			-		-
දඹල	SLS 44	මූලික	02		-	3.2	-
පතෝල	TA 2	මූලික	01		-	1.6	-
මාළු මිරිස්	CA 8	මූලික	02		-	-	-
බෝංචි	සංජය	මූලික	03		-	15	-

2018 යල කන්නය කොන්ත්‍රාත් බීජ වැඩසටහන

බෝගය	ප්‍රභේදය	බීජ පංතිය	බීජ ලබාදුන් ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ආපසු ලබාදුන් ගොවීන් සංඛ්‍යාව	බීජ ලබාදුන් ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ආපසු ලබාදුන් බීජ ප්‍රමාණය (g)	වටිනාකම රු.
මාළු මිරිස්	CA 8	මූලික	07	-	-	-	-
පතෝල	TA 2	මූලික	06	01	10200g	25,500	
මෑ	A9	මූලික	05	03	21600g	89,960	
තක්කාලි	තිලින	මූලික	11	01	1100g	14,850	
	රශ්මි	මූලික	11	-	-	-	
	ලංකා පවර්	මූලික	11	-	-	-	
	මාළු මිරිස්	මූලික	02	-	-	-	

2018/2019 මහ කන්නය

බෝගය	ප්‍රභේදය	බීජ පංතිය	බීජ ලබාදුන් ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ආපසු ලබාදුන් බීජ ප්‍රමාණය (g)	ආපසු ලබාදුන් බීජ ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ආපසු ලබාගත් බීජ ප්‍රමාණය (g)	වටිනාකම රු.
තක්කාලි	ලංකා පවර්	මූලික	01	30g	-	-	-
මාළු මිරිස්	CA 8	මූලික	02	50g	-	-	-
බණ්ඩක්කා	MI7	මූලික	01	450g	-	-	-
වැටකොළ	LA33	මූලික	09	2700g	06	123500 g	-
මෑ	A9	මූලික	01	1500g	-	-	-

2018/2019 මහ කන්නය(දෙවන අදියර)

බෝගය	ප්‍රභේදය	බීජ පංතිය	බීජ ලබාදුන් ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ආපසු ලබාදුන් බීජ ප්‍රමාණය	ආපසු ලබාදුන් බීජ ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ආපසු ලබාගත් බීජ ප්‍රමාණය	වටිනාකම රු.
මාළු මිරිස්	CA 8	මූලික	01	20g	01	7300g	56,940
කරවිල	ML7	මූලික	07	3600g	-	-	-
මෑ	A9	මූලික	01	1500g	01	25900g	67340
තක්කාලි	තිලිණ	මූලික	35g	-	-	-	-

2019 යල කන්නය

බෝගය	ප්‍රභේදය	බීජ පංතිය	බීජ ලබාදුන් ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ආපසු ලබාදුන් බීජ ප්‍රමාණය	ආපසු ලබාදුන් බීජ ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ආපසු ලබාගත් බීජ ප්‍රමාණය	වටිනාකම
චැටකොළ	LA33	මූලික	02	1200g	-	-	රු. -
දඹල	SLS 44	මූලික	03	4200g	-	-	-
මෑ	A9	මූලික	02	3000g	-	-	-
තක්කාලි	ලංකා පවර්	මූලික	03	90g	02	6700 g	86,930

මූලාශ්‍රය - නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂක කාර්යාලය - කුණ්ඩසාලේ

ඇමුණුම 05

ගන්නාරුව එළවළු බීජ මධ්‍යස්ථානයේ බීජ අලෙවි සැල මගින් 2017 සිට 2019 දක්වා කාල සීමාව තුළ බීජ අලෙවි කිරීමෙන් ලද ආදායම පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

මාසය	2017			2018			2019		
	මුදල් ආදායම	නිකුත් කිරීම නියෝග මත ආදායම	එකතුව	මුදල් ආදායම	නිකුත් කිරීම නියෝග මත ආදායම	එකතුව	මුදල් ආදායම	නිකුත් කිරීම නියෝග මත ආදායම	එකතුව
ජනවාරි	4,280,129	2,634,267	6,914,396	2,257,135	3,140,561	5,397,696	3,215,694	2,712,975	5,928,669
පෙබරවාරි	3,344,679	1,711,273	5,055,952	832,186	2,028,543	2,860,729	2,191,301	2,128,526	4,319,827
මාර්තු	1,364,321	4,044,982	5,409,303	1,745,893	5,984,042	7,729,935	2,460,178	2,984,288	5,444,467
අප්‍රේල්	973,277	1,455,709	2,428,986	1,075,906	2,374,293	3,450,199	1,746,435	2,743,094	4,489,529
මැයි	879,114	2,660,996	3,540,110	1,307,500	2,026,240	3,333,740	1,526,182	3,570,384	5,095,566
ජූනි	1,030,691	2,081,941	3,112,632	2,167,254	2,199,098	4,366,352	3,070,132	2,537,545	5,607,677
ජූලි	1,349,507	2,055,637	3,405,144	931,920	1,819,505	2,751,426	1,538,978	3,146,421	4,685,399
අගෝස්තු	2,794,806	3,071,118	5,865,924	2,000,367	3,728,045	5,728,412	1,489,796	4,511,883	6,001,679
සැප්තැම්බර්	1,936,928	15,219,852	17,156,780	1,511,088	3,725,733	5,236,821	1,195,975	4,276,539	5,472,514
ඔක්තෝබර්	3,741,141	10,587,824	14,328,965	4,856,331	6,459,992	11,316,323	2,672,438	3,455,170	6,127,608
නොවැම්බර්	1,837,368	4,389,878	6,227,246	3,671,632	4,588,978	8,260,611	1,413,724	4,209,580	5,623,304
දෙසැම්බර්	2,721,872	3,110,913	5,832,785	8,740,434	7,508,316	16,248,750	1,531,916	-	1,531,916
එකතුව	26,253,833	53,024,390	79,278,223	31,097,646	45,583,346	76,680,994	24,052,752	36,276,405	60,329,155

